

RAKENTAJA

Numero **8**
Perjantai 17.8.2018

AKL Posti Oy

6 **YKV-Rock** täytti Jyväskylän kunnan räimeellä.

12 **Nuorille** harjoittelu-
paikkoja liiton kautta.

22 **71-vuotias** tekee
täyttä työpäivää.

Maailma muuttuu, mutta asuntoja tarvitaan aina

Ari Paunan mielestä asuntomarkkinat ovat jo jakaantuneet kasvukeskusten hyviin markkinoihin ja syrjä-Suomen alelaariin.

Teksti: Jukka Nissinen Kuva: Kimmo Brandt

Suomen Hypoteekkiyhdistyksen toimitusjohtaja **Ari Paunalle** rakentaminen tuli tutuksi jo pikkupoikana, sillä rakennusmestari-isän ansiosta Helsingin rautatieasematyömailla riitti kesätöitä.

– Kahvinkeitosta ja puhelimeen vastaamisesta lähdettiin liikkeelle. Sitten päästiin siivoamaan ja nauloja repimään pennipalkalla. Viimeisellä työmaallani Malmin asemalla ylenin lopulta traktorikuskiksi, Pauna kertoo.

Varsinainen työura Paunalla alkoi synkimpään aikaan suomalaisen talouden lähihistoriasa. 1990-luvun alussa Pauna löysi työpaikan kursseihin erikoistuneesta asianajotoimistosta.

– Olin töissä asianajotoimistossa avustajana. Joka aamu lähdettiin jonnekin päin Suomea kurssipesiä selvittämään.

Laman hellittäessä **Matti Inha** palkkasi Paunan Postipankkiin. Kun Inha valittiin Hypon toimitusjohtajaksi, Pauna seurasi esimiestään uuteen työpaikkaan.

– Hypossa pääsee tekemään kaikkea pankkitoimintaa asuntorahoittamisen näkökulmasta, Pauna luonnehtii Hypoteekkiyhdistystä.

Tämän vuosituhanen aikana pankkitoiminta on kansainvälistynyt nopeasti, mikä on vaikuttanut myös Hypon toimintaan. Rahoitus haetaan kansainvälisiltä markkinoilta, pankkitoiminnan reunaehdot ja säädökset ovat kansainvälistä tavaraa. Myöskin talouden ongelmat ovat kaikille yhteisiä.

Vaikka pankkiala on mullistunut, asuntorakentamisessa ja -rahoituksessa maailma on pysynyt perusteiltaan hyvin samanlaisena. Pauna on tutustunut Asuntohypoteekkipankin perustajan **Otto Stenrothin** toimintaan 100 vuotta sitten. Stenroth tarjosi asunto-osakeyhtiölle rahoitusratkaisuja, joita käytettiin 1920-luvulla kaupunkilaisten asutopulan lievittämiseen.

– Olen leikkinyt ajatuksella, että täytyttäisiin Stenrothin kirjoituksia blogiini. Poistaisin tekstistä tupla-weet ja ne menisivät sellaisenaan läpi.

Vuosisata sitten asuntorahoitusta haluttiin muokata asunnonostajan kannalta suojatummaksi, sillä rakentaminen oli silloin puhtaasti gryndereiden käsissä. Tällä hetkellä asutosijoittamista halutaan Paunan mielestä viedä entistä villimpään, sääntelettömämpään suuntaan. Yksi suuri harhakuvitelma on nopeiden ja riskittömien pikavoittojen tavoittelu asuntomarkkinoilla.

– Nyt olemme harvinaisessa tilanteessa, että kaikki toimijat: suuret pankkikonsernit, yksi erikoispankki sekä viranomaiset Finanssivalvontaa ja Suomen Pankkia myöten ovat samaa mieltä asuntomarkkinoiden ongelmista.

Matalat korot hämäävät

Asuntovelalliset ovat jo tottuneet mataliin lainakorkoihin ja asuntorakentamisessa on kova tohina päällä. Niin ostajat kuin myyjätkin luottavat siihen, että asuntorakentamisen rahoitus on jatkossakin edullista. Niin uskottiin myös vuosina 1991 ja 2008. Paunan mielestä nyt kannattaisi varautua asuntomarkkinoiden ongelmiin.

– Markkinoilla ajetaan ristiaallokossa. Suomi on päässyt muun maailman talouskasvun imuun mukaan. Valtiontalouden tunnusluvut ovat parantuneet, mutta vielä on paljon tekemistä. Se on kovin inhimillistä, että tällaisessa tilanteessa retkahdamme. Kun talous kohenee, uudistamisen into loppuu.

Suomalainen asuntorahoitus perustuu velkarakalle. Pankkien vakavaraisuussäädökset ovat tällä hetkellä tiukentumassa Basel-pankkisääntelyn myötä.

– Basel 4 suosii sellaisia pankkeja, jotka toimivat perinteisen suomalaisen asuntorahoituksen periaatteiden mukaisesti. Omistusasunto, kohtuullisen pituinen laina-aika ja lyhennykset, niillä hyvä tulee.

Mikä toimii omistusasumisessa, ei toimi vuokra-asuntojen rahoittamisessa. Kovemmat korkovaatimukset valuvat vuokrankorotuksiin. Omasta asunnosta tulee houkuttelevampi verrattuna vuokramenoihin. Samalla yhteiskunnan jakaantuminen 2 kerroksen väkeen on lähempänä.

– Olen kasvanut sellaiseen Suomeen, että kaikille on pidettävä ovet auki yhteiskunnassa. Tällä hetkellä on vaara, että entistä harvempi pääsee sille polulle, joka vie omaan asuntoon.

Ruotsissa asutaan jo kaupungeissa

Tänä kesänä on käyty keskustelua siitä voidaanko ja pitääkö koko Suomi pitää asuttuna.

– Tästä keskustelusta uupuu kokonaan historiallinen näkökulma, miten tähän tilanteeseen on tultu.

Pauna on verrannut Suomen ja Ruotsin yhteiskuntarakennetta. Esimerkiksi Suomessa sota muvasi yhteiskuntaa toisenlaiseksi. Ruotsissa on asutus keskittynyt omalla painollaan etelään ja rannikoille. Suomessa oli asutettava evakot ja hankittava työvoimaa maatalouteen sekä metsäteollisuuteen. Syrjäseutujen tukemista on jatkettu näihin päiviin asti.

– Nyt tultu tilanteeseen, että meillä ei enää ole varaa siihen. Suomi on iso maa, mutta väkimäärä on pieni. Ruotsissa on esimerkiksi 100 pankkia, Suomessa 300. Kuntarakenteessa on sama suhde. Meillä menee hallintoon paljon voimavaroja.

Tällä kertaa taloudellinen nousukausi ei enää ulotukaan kasvukeskusten ulkopuolelle. Taloudellinen toimeliaisuus on jopa kiihdyttänyt maan sisäistä muuttoliikettä ja eriarvoistumista.

Paunan ihanne-Suomi koostuisi tarpeeksi isoista keskuskaupungeista, jotka olisi yhdistetty nopealla raideverkolla.

– Kaikkina aikoina uskottavan asuntomarkkinan koko on 200 000 asukasta.

Asuntomarkkinan pitää olla tylsä

Toinen kesän puheenaihe on ollut asuntomarkkinoiden hyytyminen. Notkahdusta on odotettu, mutta missä se tapahtuu, on vielä arvoitus. Kesäkuussa Hypon asuntolainahakemukset kasvoivat kolmanneksen viimevuotiseen verrattuna. Heinäkuussa on myös tehty selvästi aikaisempaa enemmän lainahakemuksia.

– Tänä päivänä markkina on yhä keskittyneempi. Pääkaupunkiseutua, Tampereetta, Turku, Oulua, Kuopiota ja Jyväskylää pitää seurata. Niiden mahdollisesta hyytymisestä pitää olla huolissaan, Pauna listaa tärkeimmät kasvualueet.

Sijoittajat ovat joukolla lähteneet rakentamaan vuokra-asuntoja velkavivun voimalla. Pauna pelkää, että vähäininkin lainarahan kallistuminen saattaa kaataa ensimmäiset yritykset ja silloin suuria asuntomassoja saattaa tulla kerralla myyntiin. Jos taloyhtiössä on vielä tavallisia oman asunnon hankkineita asuntovelallisia, taloudelliset ongelmat saattavat kaataa heidänkin niskaan.

– Asuntomarkkinan pitäisi olla vakaa ja hirveän tylsä.

Pauna haluaisi samaa myös asuntotuotannolta, joka on viime vuosina saanut muuta taloutta voimakkaammin. Rakentamisesta pitäisi saada pitkäjänteisempää.

Lainakorot pysyvät näillä näkymin loppuvuoden nykyisellään. Paunan mielestä nyt on paras aika maksaa asuntolainaa pois, sillä korot voivat vain nousta tulevaisuudessa.

– Ylivelkaantumisen perusjuuri on se, että ottaa liian pitkän asuntolaina-ajan ja lyhennysvapaita. Sen päälle aletaan pyörittää kulutusluottoja ja eletään minimilyhennysselämää. Kaikki on silloin asunnon arvonnousun varassa.

Pauna harmittelee sitä, että lyhennysvapaista on tullut pankkien sisäänheittotuote, vaikka sen pitäisi olla viimeinen hätävara elämäntilanteiden muuttuessa.

Ruotsissa ja Tanskassa asuntolainojen takaisinmaksuaika on ollut jopa 150 vuotta, mikä on johtanut etenkin Ruotsissa asuntokuplan syntymiseen. Naapurimaassa on yritetty saada asuntomarkkina vakiintumaan pakollisten lainalyhennysten avulla. Kupla muhii vielä ja siitä saattaa tulla ongelmia myös meille.

– Olemme asuntomarkkinoiden rahoituksessa sidoksissa toisiimme. Asuntotuotannossa meillä on NCC:t, Skanskat ja muut. Sitten vielä Nordeat, Handelsbankenit ja Dansket voivat vetää lainahat kiinni. ■

Mikä hypoteekkiyhdistys?

SUOMEN HYPOTEKKIYHDISTYS on suomalainen yksityinen asuntorahoitukseen erikoistunut luottolaitos. Yhdistys on perustettu vuonna 1860. Hypoteekkiyhdistykset ja -pankit ovat Keski-Euroopassa yleisiä, mutta Suomessa on vain yksi hypoteekkiyhdistys. Suomen Hypoteekkiyhdistys on pankki- ja finanssiryhmittymistä riippumaton.

Hypo-konserniin kuuluu myös talletuspankki Suomen AsuntoHypoPankki Oy. Hypoteekkiyhdistyksen asuntolainakanta on lähes 2,4 miljardia euroa. Asiakkaita on noin 29 000.

**Liian pitkä
asuntolaina-aika
ja lyhennysvapaa
on huono
yhdistelmä.**

Politiikan peräkammarit

TALOUSTIETEILIJÄ, nobelisti **Bengt Holmström** on ollut tänä kesänä huolissaan demokratian tilasta. Yhdysvalloissa asuvan Massachusetts Institute of Technologyn taloustieteen professorin mukaan politiikka on nykyään liian avointa. Tästä syystä poliittisia päätöksiä ei pystytä tekemään.

Rapakon takana politiikka voi olla liian avointa, mutta Holmströmin huoli on ainakin Suomen osalta turha. Aamulehden toimittajien **Matti Mörntinen** ja **Lauri Nurmen Sauli Niinistö – Mäntyniemien herra** -kirja kertoo kuinka presidentti **Niinistö** junaili joulukuussa 2015 valtionvarainministeri **Alexander Stubb** (kok.) selän takana kilpailukykysopimusta työmarkkinajohtajien kanssa.

Demokratian kulmakiven, perustuslain henkeen tällaiset presidentin talouspoliittiset manööverit istuvat huonosti. Presidentin sisäpoliittisia valtaoikeuksia on karsittu, jotta parlamentarismi toimisi ideaalinsa mukaisesti.

Presidentin ulkopoliittisia valtaoikeuksia on myös kavennettu, mutta se ei ole Niinistön menoa haitannut. Presidentti oli merkittävänä taustapiruna junailmassa Fennovoiman ydinvoimalahanketta venäläiselle Rosatom-yhtiölle. Kirjan tekijöiden mukaan Fortum-energiayhtiöstä tuli presidentin yhtiö, joka otti kontolleen ydinvoimalan rakentamishankkeen etenemisen.

Rosatomilla on ollut vaikeuksia toimittaa

ydinvoimalan rakentamiseen liittyviä dokumentteja Säteilyturvakeskukselle. Hanhikiven voimalaitoksen rakentaminen on jo viivästynyt, sillä viranomaiset eivät ole saaneet rakennuslupaan tarvittavia tietoja.

Fortum on sen jälkeen kietoutunut yhä syvemälle venäläiseen energiapolitiikkaan saksalaisen Uniper-energiayhtiön oston myötä. Kauppa teki Fortumista Nord Stream 2 -kaasuputken suurrahoittajan. Kaasuputki on merkittävä energiahanke Venäjän kannalta ja putki sivuaa Suomen aluevesiä. Onko tähänkin kauppaan lähdeetty presidentin pyynnöstä? ■

Politikens stugkammare

EKONOMIVETENSKAPSMANNEN Bengt Holmström har denna sommar oroat sig för demokratin situation. Professorn i ekonomi vid Massachusetts Institute of Technology – han är också bosatt i USA – anser att politiken nuförtiden är alltför öppen. Därför kan man inte fatta politiska beslut.

Politiken kan vara för öppen på andra sidan pölen, men Holmströms oro är helt onödig i alla fall för Finlands del. **Martti Mörntinen** och **Lauri Nurmi**, redaktörer på Tidningen Aamulehti, berättar i sin bok *Mäntyniemien herra (Herren på Talludden)* om hur president **Niinistö** i december 2015 bakom ryggen på finansminister **Alex-**

ander Stubb (Saml.) blandade sig i konkurrensavtalet med arbetsmarknadsledarna.

Dylika ekonomipolitiska manövrar från presidenten sitter dåligt i grundlagens anda, denna demokratins hörnsten. Presidentens inrikespolitiska makt har skurits ner för att parlamentarismen ska kunna fungera enligt sina ideal.

Presidentens utrikespolitiska makt har också kringkurits, men det har inte hindrat Niinistös framfart. Presidenten var som en betydelsefull bakgrundskraft med om att främja Fennovoimas kärnkraftsprojekt åt ryska Rosatom. Bokens författare uppger att energibolaget Fortum blev presidentens företag, som tog kontrollen över hur

kärnkraftsbranschens byggprojekt framskrider.

Rosatom har haft problem att ta fram de dokument som Strålsäkerhetsverket krävt för byggandet av kärnkraftverket. Byggandet av kraftverket i Hanhikivi är redan fördröjt, för myndigheterna har inte fått de uppgifter som krävs för bygglov.

Fortum har efter den trasslat in sig än mer i den ryska energipolitiken i och med köpet av det tyska energiföretaget Uniper. Köpte gjorde Fortum till storfinansiär av gasröret Nord Stream 2. Gasröret är ett betydelsefullt energiprojekt för Ryssland och röret nuddar vid Finlands territorialvatten. Gick man in för också detta köp på begäran av presidenten? ■

Kannen kuva: Johanna Hellsten

Kyösti Suokas
Varapuheenjohtaja

Vanhat virheet

Tuppaavat toistumaan. Historia opettaa, mutta opit eivät kauaa päässä pysy. Ne ovat kuin kannettu vesi kaivossa.

1990-luvun alussa olimme työkaverini **Jouko Parkosen** kanssa laivaristeilyllä. Kuuntelimme, kun yrittäjät pohtivat mahdollisuuksia tuoda Virosta työvoimaa Suomeen. Asuntojen puute tuntui olevan ainoa jarru. Vakavissaan suunniteltiin, että Helsingin kauppatorin eteen ankkuroidaan asuntolaivoja.

Jouko totesi joustavaan tyyliinsä, että ammattiyhdistysliikkeellä on Suomessa vielä valtaa ja tällaiseen pelleilyyn emme suostu. Puhe luonnollisesti herätti yrittäjissä närkästystä. Joku heistä sai raikuvat aplodit toteamalla, että ammattiyhdistysliike ei Suomea omista.

Eikä omistanut. Ennen kuin kissa ennätti aivastaa, todelliset Suomen omistajat olivat saaneet aikaan ennätyslaman. Työvoimapula vaihtui massatyöttömyyteen. Asuntolaivoja ei tarvittu. Työhaluisista suomalaisista tuli sellainen ylitarjonta, että töitä sai metsästä vuosikausia. Moni masentui ja joku jopa ripusti itsensä kristuksen keinuun.

Markkinatalouteen kuuluvat nousut ja laskut. Ilman ekonomistin tutkintoa sanon varmuudella, että jossain vaiheessa nyt käynnissä oleva talouden myötätuuli hiipuu ja muuttuu vastaiseksi. Ehkä alle puoleen miljoonaan pudonnut työttömien pääluku alkaa jälleen kasvaa.

Henkilöstövuokrausyritys Baronan tuore toimitusjohtaja vaati äskettäin Talouselämä-lehdessä kymmeniä tuhansia ulkomaisia työntekijöitä Suomeen. Luvat pitäisi saada viikossa. Valtion olisi lisäksi kustannet-

tava kielikoulutus työntekijöille ja näiden perheenjäsenille.

Barona ei ole vaatimuksineen yksin. Samaa levyä soittavat myös monet muut, kansanedustajia myöten. Kasvun esteenä on kuulemma pula työvoimasta ja edes palkalla ei saa väkeä töihin. Elämmekö kaikki samassa todellisuudessa? Vai onko meille syntynyt erilaisia rinnakkaistodellisuuksia, kuten amerikkalaisissa tietiselokuvissa?

Miten kymmenet tuhannet kirjapalkalla tai sen alle työskentelevät uudet ulkomaalaiset asuisivat Suomessa? Asuntojen hinnat kasvukeskuksissa ovat karanneet horisonttiin jo maassa asuivilta. Kuka elättää reppumiehet perheenjäsenineen, kun talous sakkaa ja vuokrafirma antaa lopputilin? Pidetäänkö heidät maassa lentokoneissa seisomalla?

Suomessa asuu tuhansittain ulkomaalaistaustaisia, jotka kovasta halustaan huolimatta eivät pääse töihin. Vaikeutena on puutteellinen kielitaito, koulutus ja työnantajien ennakkoluulot. Onko tarkoitus tehdä maassa olevien ohi ohituskaista ja jättää Suomessa jo olevat työttömät ulkomaalaistaustaiset pysyvästi korjistoon?

Yhteiskunnan huoltosuhde ei tule tasapainoon pienipalkkaisilla ulkomaisilla työntekijöillä. Heidän perässään tulevat perheenjäsenet tarvitsevat erityispalveluja ja vääristävät huoltosuhdetta entisestään. Maahanmuuttopolitiikka on vaikea taiteen laji. Meni syteen tai saveen päättäjiä ovat kuitenkin poliitikot. Eivät missään tapauksessa työvoimaa vuokraavat yritykset tai elinkeinoelämän etujärjestöt. ■

Kuukauden kuva

Kuvaaja: Johanna Hellsten
Paikka: Espoo, Suomi
Aika: heinäkuu 2018

Mitä?: Tuntematon matkustaja liftaa Kramer Allrad 380 -kuormaajan kyydissä. Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun näitä koneita koristellaan erilaisia pehmoeläimin.

RAKENTAJA

Julkaisija
 Rakennusliitto ry

Päätoimittaja
 Jukka Nissinen

Toimittaja/toimitussihteeri
 Johanna Hellsten
 Heikki Korhonen

Taitto
 Aste Helsinki Oy

Tiedottaja
 Eeva Pulkkinen

Toimituksen sihteeri
 Soile Ahremaa-Luttinen

Toimituksen osoite
 Siltasaarekatu 4, Helsinki
 Postiosoite: PL 307, 00530 Helsinki
 Puhelin, vaihde 020 774 003
 Fax 020 774 3061
 Toimituksen s-postiosoitteet ovat muotoa:
 etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi

Ilmoitusmyynti
 Tietotalli Oy/Jyväskylä
 Tuomo Kuusiniemi
Puhelin 045 136 0005
Sähköposti:
 tuomo.kuusiniemi@tietotalli.fi

Tilaushinta
 12 kk 30 €

Painopaikka
 Sanomapaino, Sanomala Oy
 Helsinki 2018

ISSN 0355-8614

Seuraava numero ilmestyy 14.9.2018

Tähän numeroon tarkoitettua materiaalia on oltava toimituksessa kirjallisena viimeistään **perjantaina 31.8.2018**.

2018		
Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
9	31.8.	14.9.
10	28.9.	12.10.
11	2.11.	16.11.
12	30.11.	14.12.

2019		
Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
1	4.1.	18.1.
2	2.2.	15.2.
3	2.3.	15.3.
4	29.3.	12.4.
5	3.5.	17.5.
6	31.5.	14.6.
7	28.6.	12.7.
8	2.8.	16.8.

Lehden ilmestymispäivä on **perjantai**.

Osastoilmoitusten osalta aineiston viimeinen toimituspäivä on **kaksi viikkoa** ennen lehden ilmestymistä.

Toimitusosoite:
 Rakentaja-lehti
 PL 307, 00531 Helsinki
 ilmoitukset@rakennusliitto.fi

Ilmoituksia ei oteta puhelimitse vastaan!

Nuorten Sankarien eläväinen punk raikasi Lounaispuiston lavalla.

Tarkka-a ihastutti erityisesti Joukkohallinnan perusteet -biisillään. Hän myös suhtautui ymmärtäväisesti hetkellisiin äänentoisto-ongelmiin.

Rakennusliitto rokkasi Jyväskylässä

YKV-Rock toi Lounaispuiston lavalle poliittista hiphopia, kunnon hevijyyttä ja railakasta punkkia.

Johanna Hellsten

Lehmeä sää suosi elokuisena viikonloppuna Jyväskylää, kun Rakennusliiton Keski-Suomen aluejärjestön ja Rakennusliiton Jyväskylän aluetoimiston organisoima yhteiskuntavaikuttamisen rock-festivaali räjäytti kaupungin puiston monipuolisella kattauksella.

Tapahtumassa esiintyivät **Carnal Leftovers**, joka soitti ruotsalaisen death metal -yhtye **Entombedin** musiikkia, rap-artistit **Tarkka-a** ja naamioon pukeutuva, rääväsui-nen **Likane Pete**, punk-bändit **Nuoret Sankarit** ja **Rattus** sekä hevimetalliyhtye **Lyijykomppania**.

Tervehdyksensä tilaisuuteen toivat **Ahti Ruoppila SAK**:sta ja **Irma Hirsjärvi** Työttömien Keskusjärjestö ry:stä. Tapahtuman huipennuksena lavalle nousivat poliittisen paneeliin **Sinuhe Wallinheimo** (kok.),

Bella Forsgren (vihr.), **Jarno Kemiläinen** (sd.) ja **Eila Tiainen** (vas.). Pääministeripuolue keskusta ei katsonut tarpeelliseksi lähettää edustajaa paikalle.

Tehdään kerralla isosti

Mikä sai porukan lähtemään järjestämään kokonaista musiikkifestivaalia?

– Viime syksynä mietimme aluejärjestön kokouksessa, kuinka liiton yhteiskuntavaikuttamiskampanja saataisiin näkyviin täälläkin. Ensin ajattelimme järjestää useampia pieniä tilaisuuksia eri paikoissa, mutta se olisi ollut hiukan hankalaa. Totesimme, että järjestetään mieluummin yksi kunnollinen, iso tapahtuma, Keski-Suomen aluejärjestön puheenjohtaja **Ari Harlamow** kertoo. Harlamow oli yksi tapahtuman primus motoreista.

Keski-Suomen aluejärjestön puheenjohtaja Ari Harlamow vietti pitkän päivän ja illan pitämässä huolta tapahtumajärjestelyistä ja jaksoi vielä paneeliinkin puolustamaan työntekijöitä.

Jyväskylän kaupunki ei ollut aivan kaikessa yhteistyöhaluinen. Liiton huvilupa kesti vain kymmeneen asti, mutta paneelia saatiin jatkaa 12:sta asti yöllä.

– Näkivät vissiin, että tämä tapah-tuma ei ole oikein valtaa pitävien mie-leen.

Harlamowin mukaan yhteiskun-nalliselle vaikuttamiselle on täl-lä hetkellä toisesta tarvetta. Hiukan mustaa huumoria edusti mie-hen arvelu niin sanotusta Aktiivi-malli III:sta.

– Kun valtiovarainministeri niin kauhisteli näiden 250 000 pitkäai-kaistyöttömän määrää, lienee seu-raava ajatus se, että heidät voitaisiin laittaa jollekin leirille työskentele-mään. Valmis konseptihan löytyy kansanlaissodan jälkimainingeista.

Jyväskylän seudulla rakentajien työtilanne on onneksi ollut jo pit-kään melko hyvä.

– Täällä rakennetaan Tampereen jälkeen toiseksi eniten. Jyväskylä on muuttovoittokaupunki. Asukas-luku kasvaa joka vuosi 1 200–1 300 ih-misellä. Suurin osa rakentamisesta on asuntorakentamista, Harla-mow kertoo.

Buumi on tarkoittanut sitä, et-tä rakentajia on saapunut seudulle Pohjanmaalta ja Itä-Suomesta. Ul-komaalaista työvoimaa on hyvin vähän.

– Taidamme sijaita sen verran kaukana täällä keskellä Suomea.

Hevimies jo 6-vuotiaasta

Carnal Leftoversin riveistä löytyi basson varresta liiton jäsen, **Marko Liekkinen**.

– Taisin olla 10-vuotias, kun kuulin ensimmäisen kerran Entom-bedia radiosta **Klaus Flemingin** vetämässä Metalliliitto-radio-ohjel-massa. Heviä ehdin kuulla jo sitä aiemmin, kun löysin 6-vuotiaana ka-dulta c-kasetillisen Waspia, Liekki-nen kertoo rakkaudestaan raskaaseen musiikkiin.

Soittoharrastus lähti käyntiin 10-vuotiaana ja 14-vuotiaalla pojalla oli jo oma bändi, joka soitti ras-kaampaa rockia.

Petri Lindström näyttää, mikä on oikea bassonsoitto-asento.

Marko Liekkinen ehtii bassonsoiton lisäksi myös toimimaan työmaan mittamiehenä.

Liekkinen päätyi rakennusalalle kaverin inspiroimana.

– Hän lähti opiskelemaan oppi-sopimuksella kirvesmieheksi ja mi-nä seurasin perässä. Nykyisin työskentelen mittamiehenä Peabilla.

Liekkinen opiskelee parhaillaan työnjohtohommiin, mutta on edel-leen Rakennusliiton jäsen.

– Tämä on vähän sellainen ko-keilu. Joko teen työnjohtotöitä tai sitten palaan mittamieheksi. Mitta-miehen työt ovat kiinnostavia, mutta työt valuvat paljon myös vapaa-ajan puolelle. Ylityöt paukkuvat jo syys-kuussa täyteen, Liekkinen sanoo.

Mittamiehet istuvat paljon koneella työajan jälkeenkin ja opis-kelua joutuu tekemään myös omalla ajalla.

– Tämä on sellainen uranvalin-takysymys. Mittatyöstä pitää tykätä.

Carnal Leftoversilla oli toinen keikka samana päivänä vielä illalla Äänekoskella, joten bändillä ei jäänyt aikaa takahuonekaljoitteluun.

Kaksi kertaa Lyijykompaniassa

Myös heavy metal -yhtye Lyijykompaniassa on Rakennusliiton edustus. Basisti ja maalari **Petri Lindström** on ollut bändissä mukana vuosina 1996–2007 ja nyt uudelleen vuodesta 2013 saakka. Lyijykompania on perustettu jo vuonna 1981 Lead Company -nimellä. Kokoonpano on vaihdellut runsaasti vuosien varrella.

– Ensimmäinen bassoni on 1970-luvulta ja se on edelleen tallessa. Ensimmäisen kerran olen soittanut bändissä jo yläasteen diskossa, Lindström kertoo.

Lindströmillä on tällä hetkellä

Perusasioiden äärellä; vain yhdessä voimme vaikuttaa.

< Valtiovalta saa keskisormea Likaselta Peteltä.

myös toinen bändiprojekti. Musiikkiyhtyeen hän luokittelee avant garde -progeksi ja ensimmäinen levy odottaa julkaisua.

– En soita pelkkää synkkää jynkytystä, hän naurahtaa.

Lindström meni 1990-luvun alussa Jyväskylän maalarikouluun. Maalarintöitä hän on tehnyt siitä asti ja repertuaariin kuuluu myös erikoismaalaus. Sitä ei tosin pääse kovin usein tekemään. Lindström työskentelee perheyrittäjä Kaukomaalaus Oy:ssä.

– Kyllä minä rakennusalasta pidän edelleen. Mutta kaikki vapaa-aika kuluu musiikin parissa, Lindström tunnustaa.

Lindström, kuten muutkin artistit kehuivat kovasti tapahtuman järjestelyjä. Ruokaa ja juomaa riitti ja äänentoisto toimi erinomaisesti yhtä hetkeä lukuun ottamatta. ■

Palefacen ja Värttinän yhteiskeikka toimi yllättävän hyvin.

Työvään musiikkitapahtuma teki yleisöennätysensä, Valkeakoskelle saapui yhteensä yli 40 000 festivaalivierasta. Rakennusliitto toi Valkeakoskelle Värttinän ja Palefacen yhteiskeikan.

Jukka Nissinen

Valkeakoskella musiikki soi helteessä

Työvään musiikkitapahtumassa esiintynyttä Värttinää ei tunneta poliittisen lauluperinteen jatkajana. Sen sijaan **Värttinän** kanssa räpänyttä **Paleface** on ottanut kantaa koko muusikkouransa ajan. Teollisuussalissa yhteiskeikka toi sankan yleisön laulamaan yhdessä tuttuja biisejä. Värttinä on keikkaillut Palefacen kanssa viime marraskuusta lähtien.

Nelipäiväinen Työvään musiikkitapahtuma järjestettiin 26.–29. heinäkuuta Valkeakoskella. Ohjelma oli perinteiseen tapaan hyvin monipuolinen. Torstain esiintyjiin kuuluivat muun muassa **Isac Eliot** ja **Apulanta**. Sääksmäen seurakunta pohjusti alkavaa festivaalia Virsi- & Viini -illalla Salakapakassa.

Perjantain suurimpiin esiintyjänimisiin lukeutuivat **Suvi Teräsniska**, **Olavi Uusivirta** ja **Happoradio**. Duunari stand up nauratti Salakapakassa selväpäisiäkin.

Lauantaina Värttinän ja Palefacen yhteiskeikan lisäksi lavoilla musisoivat muun muassa **Juha Tapio**, **Scandinavian Music Group** ja **Gasellit**. **Leif Segerstamin** säveltämä *Metsäkansan laulu* -ooppera sai Valkeakoskella ensiesityksensä.

Sunnuntaina musiikkitapahtuman lopetti **Hevisauruksen** keikka Valkeakosken Seikkailupuistossa.

Aluejärjestö telttaili musiikkifestivaaleilla

Rakennusliiton Hämeen aluejärjestö tarjosi jäsenilleen 20 euron alennuksen Työvään musiikkitapahtuman lipuista. Valkeakosken osasto 074 pani vielä aluejärjestön tarjouksen kympin paremmaksi. Aluejärjestön etua käytti kaikkiaan 70 musiik-

kitapahtumaan osallistunutta rakennusliittolaista.

Aluejärjestö esitteli Rakennusliittoa musiikkitapahtumassa perjantaina lauantaihin festivaalialueelle pystytetyssä toriteltassa.

– Julistimme kojulla ammattiliiton ilosanomaa, osasto Kymppin taloudenhoitaja ja Lujatalon pääluottamusmies **Marko Metsäpelto** kertoo.

Työvään musiikkitapahtumaan osallistuminen oli osa aluejärjestön yhteiskunnallisen vaikuttamisen kampanjaa. Kojulla päivysti kymmenkunta aktiivia. Rakennusliiton kesäpäiviltä tutut rannelompakot olivat hyvin haluttua jakotavaraa. Lapsille oli myös karkkia ja ilmapalloja.

Metsäpellon mielestä musiikkitapahtumaan osallistuminen kannattaa jatkossakin.

– Kävimme mielenkiintoisia keskusteluja muiden ammattiliittojen luottamushenkilöiden kanssa. Siinä vaihtui hiljaista tietoa ja kokemuksia. Vertailimme esimerkiksi tessien sisältöä. Yleisön kommentit olivat kannustavia, teemme kuulemma arvokasta työtä.

Toinen tärkeä ryhmä, jonka musiikkitapahtumassa tavoittaa helposti, ovat nuoret.

– Olen värännyt työssäni vuokratyöfirmojen työntekijöitä Rakennusliittoon. Osalla nuorista ei ole mitään tietoa siitä, mikä on Rakennusliitto ja ay-liike.

Jo pelkkä paikallaolo tekee ammattiliiton toimintaa tutuksi. Rakennusliitto oli esillä myös 10. elokuuta järjestetyissä YKV-rockissa Jyväskylässä ja Sime-rockissa Rovaniemellä.

Suvi Teräsniska oli Työvään musiikkitapahtuman ensimmäisiä esiintyjiä tänä vuonna.

Matti ja Teppo yllätti myönteisesti

Marko Metsäpellolle positiivisin yllätys ohjelmassa oli **Matin** ja **Tepon** keikka.

– Live-musiikki on aina hyvää. **Matin** ja **Tepon** lisäksi olisin halunnut nähdä **Trio Niskalaukauksen**, mutta muut menot estivät keikalle pääsyn.

Metsäpelto on sitä mieltä, että Rakennusliiton on oltava mukana Valkeakosken musiikkitapahtumassa jatkossakin.

– Tällaiseen tapahtumaan saa-

daan enemmän porukkaa kuin yksittäiseen toritapahtumaan.

Metsäpellon mukaan poliittiset puolueet ovat mukana kaikenlaisissa tapahtumissa maatalousnäyttelyitä myöten. Ammattiliitto tarvitsee samalla lailla näkyvyyttä kuin poliitikotkin.

– Rakennusliittoa pitää markkinoida työmaiden ulkopuolella. Silloin ihmiset näkevät, että me olemme vieläkin hengissä. Jos tain syystä Rakennusliittoa mollaamaan julkisuudessa, Metsäpelto ihmettelee. ■

Lakinaiset vastaavat

Rakennusliiton lakinaiset pureutuvat tällä palstalla jäsentemme visaisiin kysymyksiin joka toisessa Rakentajassa. Seuraavan kerran palsta ilmestyy lokakuussa.

Mitä eroa on työsuhteen irtisanomisella ja purkamisella?

Työsopimuslaissa säädetään työsuhteen päättämisperusteista. Vakituinen eli toistaiseksi voimassa oleva työsopimus voidaan päättää irtisanomalla sopimus irtisanomisaikaa noudattaen. Työntekijällä on oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva työsopimus ilman, että hän tarvitsee erityistä perustetta päättämiseksi eikä hänellä ole velvollisuutta ilmoittaa perustetta sopimuksen irtisanomiselle. Työnantajalla sen sijaan on oikeus irtisanoa työsopimus ainoastaan asiallisen ja painavan syyn perusteella, johon työnantaja vetoaa kohtuullisessa ajassa irtisanomisperusteen tietoonsa saamisesta.

Määräaikaisen työsopimuksen voi irtisanoa vain, mikäli osapuolten välillä on sovittu irtisanomisoikeudesta. Jos määräaikaisen työsopimuksen kestoksi on sovittu yli 5 vuotta, voidaan sopimus irtisanoa sen kestänyt 5 vuotta kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus.

Työsopimuksen purkamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jonka perusteella sopimus päättyy välittömästi eli ilman irtisanomisajan noudattamista. Työsopimuksen saa purkaa vain erittäin painavasta syystä. Tällaisena pidetään sopijapuolen velvoitteiden niin vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä, ettei toiselta sopijapuolelta voida kohtuudella edellyttää työsuhteen jatkamista edes irtisanomisajan pituista aikaa. Purkamisoikeus raukeaa, jos työsopimusta ei ole purettu 14 päivän kuluessa siitä, kun sopijapuoli sai tiedon purkamisperusteen täyttymisestä. Jos purkaminen on kuitenkin estynyt pätevän syyn vuoksi, saa sen toimittaa 14 päivän kuluessa esteen lakkaamisesta.

Työnantajan on varattava työntekijälle tilaisuus tulla kuuluksi päättämisperusteista ennen työsuhteen irtisanomista työntekijästä johtuvasta syystä tai työsopimuksen purkamista. Työntekijällä on vastaava velvollisuus kuulla työnantajaa päättämisperusteesta ennen kuin hän purkaa työsopimuksen. Kuulemisvelvollisuutta ei ole, mikäli työntekijä työntekijä irtisanoa työsopimuksensa.

Työnantajan on työntekijän pyynnöstä viipymättä ilmoitettava kirjallisesti työsuhteen päättämispäivä ja tiedossaan olevat päättämisperusteet. Ei riitä, että perusteeksi ilmoitetaan ”työntekijästä johtuva syy”, vaan työnantajan tulee yksilöidä se moitittava menettely, jonka perusteella katsoo olevansa oikeutettu päättämään työsopimuksen.

Olen palaamassa perhevapaalta takaisin työhön, mutta aikaisemmat työtehtäväni on jaettu muille perhevapaani aikana ja nyt työnantaja tarjoaa minulle uusia tehtäviä, joissa en pysty hyödyntämään ammattitaitoani. Onko minulla oikeus palata aikaisempaan työhöni?

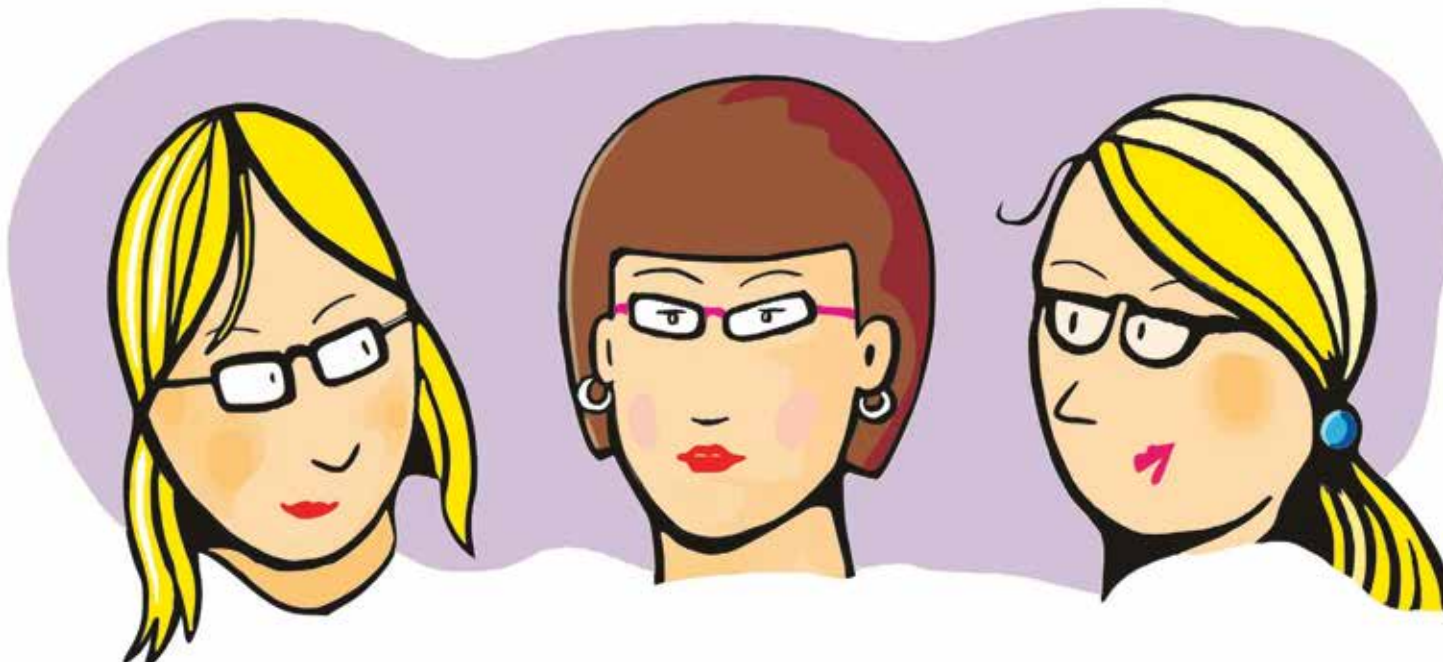
Työnantaja saa irtisanoa äitiys-, erityisäitiys-, isyys-, vanhempain- tai hoitovapaalla olevan työntekijän työsopimuksen taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla vain, jos työnantajan toiminta päättyy kokonaan. Vapaan aikaisen tehostetun irtisanomissuojan lisäksi työntekijän työhön paluu perhevapaalta on vielä erikseen suojattu.

Työsopimuslain mukaan perhevapaiden päättyessä työntekijällä on oikeus palata ensisijaisesti aikaisempaan työhönsä. Jos tämä ei ole mahdollista, on työntekijälle tarjottava aikaisempaa työtä vastaavaa työsopimuksen mukaista työtä ja jos tämäkään ei ole mahdollista, muuta työsopimuksen mukaista työtä.

Lähtökohtaisesti työntekijällä on aina oikeus palata entisiin tehtäviinsä ja aikaisempaan asemaansa työnantajan palveluksessa. Perhevapaalta palaavalla työntekijällä on ensisijainen oikeus palata entisiin työtehtäviinsä hänen sijaiskseen otettuun toiseen työntekijään nähden, vaikka perhevapaalla sijais- tanut työntekijä suoriutuisi tehtävistä paremmin kuin vapaalta palaava työntekijä.

Perhevapaata koskeva suoja ei kuitenkaan estä työnantajaa vapaan aikana järjestämään töitä uudelleen aidoista tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Työnantajan on tällöin tarjottava perhevapaalta palaavalle muuttuneita, aikaisempiin tehtäviin rinnastettavia tai muita työsopimuksen mukaisia tehtäviä. Mikäli aikaisempiin tehtäviin rinnastettavia tai muita työsopimuksen mukaisia töitä ei ole lainkaan tarjolla, voi kyseen tulla työntekijän sijoittaminen uusiin tehtäviin. Työnantajalta kannattaa pyytää yksilöity selvitys tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Uusiin tehtäviin sijoitettaessa tulee kyseen myös tarkoituksenmukaisen perehdytyksen tai koulutuksen antaminen uusiin tehtäviin. ■

Apua, neuvoja ja lisätietoja kaikkiin kysymyksiin saa Rakennusliiton aluetoimistoista.

Kirvesmies Anssi Haavisto tekee töitä katolla porottavassa auringonpaisteessa. Hän on suojautunut pitkähaisella paidalla ja hanskoilla. Kasvoihinsa hän on sivellyt aurinkovoidetta.

Rakennustyömailla hikoiltiin ennätyshelteissä

Lämpöuupuminen voi yllättää, ellei juo tarpeeksi ja lepää kerran tunnissa.

Esa Tuominen

”Pitkä, kuuma kesä”, lauloi Pate Mustajärvi ja Pobe-da. Rakennustyömailla olisi riittänyt hieman viileämpikin kesä.

On heinäkuun toiseksi viimeinen päivä. Tampereen Niemenrannassa YIT:n kerrostalotyömaalla hikoillaan. On oikeastaan hikoiltu melkein koko kesä. Vaikka on vasta aamupäivä, näyttää työmaakopin seinän lämpömittari 29 astetta.

Saman päivän Aamulehti tietää, että Tampereella on jo tähän mennessä ollut 30 hellepäivää. Viime kesänä oli tasan yksi.

– Hiki lentää. Silmiinkin valuu hikivettä.

– Veto on poissa. Ja vettä kuluu litroitain, tilannetta YIT:n alueellinen varatyösuojeluvaltuutettu Marko Perälä kommentoi.

Yksi työntekijä on tuonut sosiaalitoimintaan kotoaan tuuletin. Työnantajan antamat ilmastointipömpelit tuovat hiukan helpotusta tukalaan kuumuuteen. Ne ovat vasta toista päivää käytössä, vaikka helteitä on jatkunut melkein keskeytyksettä toukokuusta asti.

– Kun tulin lomilta, pyysin niitä ilmastointikoneita työnantajalta.

– Mutta vaikka ne on asennettu 16 asteeseen, näyttää lämpömittari työmaakopissa sitkeästi 28 astetta. Eivät taida koneet olla sieltä tehokkaimmasta päästä, Perälä huokaa.

Kerroksissa jopa +40 astetta

Niemenrannan Pikkuniemen kohteessa työskentelee, aliurakoitsijat mukaan luettuna, viitisenkymmentä työntekijää. Suomalaisia on ehdoton enemmistö, mutta mukaan mahtuu myös muutama romanialainen, afganistanilainen ja yksi ruotsalainenkin.

Kun ruokatunnin aika koittaa, laskeutuu kerroksista hikistä väkeä. Viesti juomisen tärkeydestä näyttää menneen hyvin perille: yhdellä jos toisella on kädessään juomapullo.

– Emme valita pikkuasioista. Mutta jos nosturin ohjaamossa on 33 astetta jo seitsemältä aamulla, se on liikaa. Valitettavasti meidän nosturimme kopissa ei ole ilmastointia. Ellei sellaiseksi lasketa 7 sentin minuutitinta, josta nyt ei paljon apua heru, Marko Perälä naurahtaa.

Maalari Salla Lehtonen on saanut tänä kesänä kuumuudesta kyllikseen, mutta valokuvaa varten hän suostui poseeraamaan auringonkylpyä ottamalla.

Jyri Raitio joi kuumimpina kesäpäivinä neljästä viiteen litraan vettä työpäivän aikana.

–Tämä näyttäisi olevan asennettu 16 asteeseen, mutta kopissa on silti 28 astetta, manailee työsuojeluvaltuutettu Marko Perälä sosiaalitilojen ilmastointilaitetta.

Tämä kesä on poikkeuksellinen

NÄIN KUUMAA kesää ei muisteta edes Ilmatieteen laitoksella, vaikka siellä on pidetty tarkkoja tilastoja lämpötiloista jo vuosikymmeniä. Suomen keskilämpötila oli heinäkuussa 19,6 astetta eli korkeampi kuin tähänastisessa ennätysheinäkuussa vuonna 1941. Silloin keskilämpötila oli 19,2 astetta.

– Heinäkuun hellepäivien lukumäärä oli paikoin maan länsiosissa ja laajalti Lapissa ennätysellisen suuri, Ilmatieteen laitoksen meteorologi **Niina Niinimäki** kertoo.

Niinimäki kaivelee tilastojaan ja löytää vuoden 1972 helleputken Inarista. Silloin lämpötila pysytteli 10 vuorokautta yli 30 asteessa.

–Tänä kesänä pisin yhtämittainen yli 30 asteen hellejakso on 5 vuorokautta (Hattula Lepaa 15.–19.7. ja Utsjoki Kevo 17.–21. 7.).

– Ensimmäisen kerran lämpötila nousi yli 30 asteen heinäkuun 11. päivänä, joskin sitten oli välillä hieman viileämpiä päiviä.

Kuumia kesiä on viime vuosina ollut 2014, 2010 ja 2003.

Ne eivät kuitenkaan yllä tämän kesän lukuihin. Toisaalta parina viime kesänä ei ole päästy kertaakaan yli 30 asteen lämpötiloihin.

Niinimäki kertoo superhelteidemme syyksi sen, että idästä ja kaakosta on levinnyt meille hyvin lämmintä ilmaa. Ylimpien ilmakehien suihkuvirtaukset ovat johtaneet siihen, että kuuma ilmassa on jämähtänyt paikalleen viikkokausiksi.

Myös merivesien lämpötilat ovat kivunneet poikkeuksellisen korkealle. Näin lämmintä merivesi ei ole ollut Suomen edustalla pariinkymmeneen vuoteen.

– Ja kyllä tässä taustalla vaikuttaa myös ilmastonmuutos. Näyttää siltä, että hellejaksot yleistyvät, Niinimäki arvioi.

Maalari **Salla Lehtonen** ei ehdi pitää, kiitos kireiden aikataulujen, edes taukoja, vaikka kuumissa töissä sellaiset olisivat ehdottomasti tarpeen.

– Teen asuntojen sisämaalauksia eikä siellä voi pitää ovia tai ikkunoita auki. Ilma ei kierrä lainkaan. Tästä kärsivät varsinkin tasoitetyötä tekevät, kun kuumassa ilmassa on vielä kosteutta.

Perälä ja Lehtonen arvioivat, että asunnoissa lämpötila kohoaa lähelle 40 astetta.

– Nestettä täytyisi tankata enemmän kuin mitä pystyy juomaan. Varsinkin tasoitemiehet ovat jo valitelleet päänsärkyä ja heikkoutta, jotka ovat lämpöhalvauksen ensimmäisiä oireita, Lehtonen kertoo.

Marko Perälä pitää käsissään puolentoista liuskan mittaista kiertokirjettä, jonka hän on saanut YIT:n alueelliselta työsuojeluvaltuutetulta **Jussi Sakarilta**. Kirjeessä Sakari muistuttaa, että jos lämpötila työpaikalla nousee yli + 28 asteen, on työaika lyhennettävä.

”Työntekijöiden altistusajoiksi ovat vakiintuneet 50 minuuttia tunnissa, kun lämpötila on alle +33 astetta. Siten työntekijän on pidettävä tunnissa yksi 10 minuutin tauko. Kun lämpötila nousee yli +33 asteen, työntekijän on pidettävä yksi 15 minuutin tauko tunnissa”, Sakari kirjoittaa.

Kirjeessä muistutetaan, että lämpöuupuminen voi kehittyä hitaastikin useiden päivien aikana. Se myös lisää tapaturmariskiä. Helteellä työntekijän on juotava riittävästi, 1,5–2 desilitraa kerrallaan ja 3–4 kertaa tunnissa.

”Pakko koettaa kestää”

Nosturin alamiehenä työskentelevän **Jyri Raition** mielestä tämä kesä on ollut ulkotyöläiselle liian kuuma.

– Mutta minkäs teet, kestettävä on.

– Välillä täytyy istahtaa varjoon, muuten ei jaksu. Tuntuu siltä, että kovassa kuumuudessa kroppa väsyä ja aivot pehmenevät.

Kun kerrostalo oli runkovaiheessa, oli Raitiolla, jos mahdollista, vielä kuumemmat oltavat.

– Urakkaporukan alamiehenä hypin elementtien päällä. Hain rautaa ja kiviä alhaalta. Ja kiire painoi päälle. Se oli rankkaa!

Raitio sanoo lääkinneensä itseään juomalla vettä säännöllisesti. Hän arvioi kumoavansa suuhunsa kuumien päivien aikana keskimäärin 3 puolentoista litran vesipulloa.

– Mutta sen mitä juo, hikoilee hetkessä itsestään ulos. Ei ole paljon tarvinnut vessassa käydä.

Mutta YIT:n tamperelaisella työmaalla on sellainenkin kaveri, joka ei edes hätkähdä porottavaa auringoa. Hän on kirvesmies **Anssi Haavisto**, joka on tehnyt vesikattoa suoraan paahtavan auringon alla.

Haavisto on tietoinen auringonsäteilyn vaaroista. Hän on sonnustautunut pitkähihaiseen paitaan ja hansikkaisiin. Ainoa paljaaksi jäävä alue ovat kasvot ja niihin hän on voidellut aurinkorasvaa.

– Rakennustyömailla on monenlaisia kelejä ja kaikissa täytyy pärjätä. Jos pitää valita 30 asteen helteen tai -20 asteen, tuulisen pakkasään välillä, niin kyllä minä sen helteen valitsen. ■

– Opin parhaiten itse tekemällä, Viljami Snicker sanoo. Tarvittaessa otetaan välipuhelu kokeneemmalle asentajalle.

< Viljami Snickerillä on työn alla Lemaan puutarhakoulun vanhan henkilökunnan asunnon putkisaneraus.

Viljami Snicker on unelma-ammattissaan

Viljami Snicker valmistui putkiasentajaksi varapaikalta etuajassa.

Jukka Nissinen

Viljami Snickerille oli selvät sävelet peruskoulun viimeisellä luokalla: putkiasentajalinjalle Tavastian ammattikouluun Hämeenlinnaan. Täydellisestä suunnitelmasta huolimatta koulutuspolku lähti haarautumaan aivan eri suuntaan. Valintatulosten tultua selvisi, että Snicker oli päätenyt metallilinjalle.

– Soitin yläasteen opolle, joka kertoi minun olevan ensimmäisellä varasijalla putkipuolelle. Opo käski ottamaan vastaan metallialan opiskelupaikan, Snicker kertoo.

Opinto-ohjaaja piti lähes varmana, että ainakin yksi putkiasentajalinjalta opiskelupaikan saanut lähtee opiskelemaan jonnekin muualle. Tällä kertaa valistunut arvaus ei pitänyt paikkaansa ja syksyllä 2015 Viljami Snicker aloitti opinnot metallilinjalla.

– Tiesin heti, että se ei ollut minun juttuni.

Snicker teki kovasti töitä sen eteen, että pääsisi vaihtamaan opiskelupaikansa. Lopulta sinnikkyys palautettiin ja parin viikon päästä koulun alkamisesta Snickerille järjestyi ylimääräinen opiskelupaikka putkiasentajalinjalle.

Viljamille tärkein tiennäyttävä putkimiehen ammattiin on ollut iso-isä Pertti Snicker, jo vapaaherraksi siirtynyt ammattimies.

– Olen käynyt ukin työmailla pienenä poikana. Kuten Pertti-ukki on sanonut, putkariksi ei tulla vaan synnyttään, Viljami Snicker kertoo.

Tutkinto valmiiksi etuajassa

Snicker valmistui viime jouluna putkiasentajaksi puoli vuotta ennen varsinaisen koulun loppumista.

– 2 luokkakaveria valmistui aikaisemmin ja 2 samaan aikaan minun kansani.

Snicker piti blogia opintosuorituksistaan. Näyttökokeista Snicker kirjoitti hyvät työnkuvaukset.

– Opettaja sanoi, että tämä on mallisuoritus. Opettaja kirjoitti tutkintopaperit jouluksi.

Snickerillä ei ollut mitään muuta syytä nopeaan opintojen suoritukseen kuin päästä mahdollisimman äkkiä tekemään mieltäytään.

Vuoden 2017 maaliskuussa Snicker tuli ensimmäistä kertaa LVI Saastamoiselle työssäoppimisjaksole.

– Sinä kesänä ei löytynyt kesätöitä. Sain olla Saastamoisella loppukesästä pari viikkoa hommissa.

Vuodenvaihteesta lähtien

Snickerillä on ollut vakituinen työsuhde, ensiksi LVI Saastamoisella ja yrityskaupan jälkeen LVI Hämeellä. Yrityksellä on töissä parikymmentä asentajaa ja huoltomiestä.

LVI Hämeen työmaat ovat monipuolisia linjasaneerauksesta uudisrakentamiseen. Työmaita on Hämeenlinnan ympäristön lisäksi Etelä-Suomessa aina Helsinkiä myöten. Viljami Snicker työskenteli haastatteluhetkellä Hattulassa Hämeen ammatti-instituutin puutarhualan koulutuskeskuksessa Lepaalla. Työn alla oli henkilökunnan paritalon putkiremontti, jota Snicker teki yksinään.

– Yksin tekeminen tuo vaihtelua työhön. Tässä voi itse mieltä työhön liittyviä asioita. Opin sillä lailla paremmin.

Toinen hyvä tapa oppia uutta putkiasennuksesta on työskentely vanhemman ammattimiehen työparina. Jos yksin työskennellessä tulee liian hankala tapaus vastaan, Snicker ottaa välipuhelun kokeneemmalle asentajalle.

Firman nimen muuttuminen yrityskaupan myötä ei ole erityisemmin näkynyt Snickerin arjessa. Entisiä koulukavereita on aikaisempaa enemmän saman työnantajan palveluksessa.

Tessi saisi olla selkeämpi

Pertti-ukki on ollut Viljamille tärkeä muistuttaja myös Rakennusliiton jäsenyyden suhteen. Entinen putkialan tes-neuvottelukunnan jäsen ei olisi hyväksynyt lapsenlapseltaan muunlaisia ratkaisuja. Työkavereilta on tullut hyviä vinkkejä käytännön asioissa.

– Ukki on neuvonut minua tessen pykälissä, siinä Pertti-ukki on todella hyvä.

Viljami Snickerin mielestä työehtosopimukset saisivat olla helpolukuisempia, sillä ensikertalaiselle tekstit eivät tahdo oikein aueta.

Talvella työt aloittaneelle Snickerille kesälomaa ei ole ehtinyt kertyä vielä mainittavasti. Suunnilleen pidennetyt viikonloput verran.

– Aion suunnata Tampereelle Blockfesteille elokuussa.

Vajaan vuoden päästä Viljami Snickerillä on edessään armeijaan lähtö. Työsuhde kestää näillä näkymin kasarmille lähtöön asti, joten työpaikka odottaa myös varusmiespalveluksen jälkeen.

Snicker on asunut Hämeenlinnassa 7-vuotiaasta asti, syntymäkotikunta on Liminka.

– Hämeenlinna on kiva, pieni kaupunki. ■

Miko Takalon eka kesäduuni

Miko Takalo sai harjoittelupaikan ja kesätyön Rakennusliiton työnvälityksen kautta.

Jukka Nissinen

Putkiasentajaksi opiskeleva **Miko Takalo** on ensimmäisessä kesätyöpaikassaan Cervi Talotekniikka Oy:n kerrostalon saneeraus-työmaalla Helsingin Kampissa.

– Aloitin maaliskuun puolivälissä työharjoittelujaksolla, Takalo kertoo.

Työharjoittelua kesti 2 kuukautta ja kesätyöt alkoivat suoraan harjoittelujakson loputtua. Työkohdeet ovat vaihdelleet nuohouksesta linjasaneerauksen tekoon ja uusien putkinousujen paikkojen mittaamiseen. Miko Takalo löysi harjoittelu- ja kesätyöpaikan Rakennusliiton työnvälityksen kautta ja virallinen hakuprosessi hoitui koulun kautta. Takalon lisäksi 2 muuta luokkakaveria on saanut kesätöitä Cerviltä.

Takalon opinahjo on Vantaan ammattiopisto Varian Hiekkaharjun toimipiste. Miko Takalo on tyytyväinen ammatinvalintaansa putkiasentajaksi. Tuleva työpaikka näyttää myös varmalta.

– Miko on hyvin selkeä tapaus, Cervi Talotekniikka Oy:n toimitusjohtaja **Petri Valve** sanoo ja lupaa vakituista työsuhdetta Takalolle ammattikoulun päättymisen jälkeen.

Ensimmäinen työpäivä tietenkin jännitti, mutta työkaverit otivat Takalon nopeasti porukkaan mukaan.

Valve on itse tullut alalle nuohoujan oppisopimuskoulutuksen kautta 33 kesää sitten.

– Itselläni ei ollut alasta minäkäänlaista tietoa tai kokemusta, Valve kertoo.

Työssäoppimista Valve pitää hyvänä tapana sekä kouluttaa uusia tekijöitä alalle että tutustua mahdollisiin uusiin työntekijöihin.

– Se on ainoa keino saada työvoimaa. Valmiita ammattimiehiä ei löydy, koulutukseen pitää panostaa.

Tervehtiminen on hyvä alku

Cervillä on tänä kesänä yhteensä 4 kesätyöntekijää. Kaikilla kesätyöntekijöillä on vähintään ammattikouluopinnot käynnissä. Aivan pystymetsästä LVI-alalle on nykyisin vaikea päästä. Cervin vaatimukset aloittelevalle ammattimiehelle eivät ole kohtuuttomat.

– Pitää olla kiinnostunut tekemästään työstä. Puhelimen kanssa ei saa olla koko ajan muissa maailmoissa. Tulee töihin ajallaan silloin, kun on sovittu. Normaalit käytöstavat, sanotaan huomenta ja päivää. Meille riittävät nämä asiat, Valve listaa.

Valveen mukaan ammattilaiseksi oppii vain tekemällä. Uransa alussa asentajaa neuvotaan ja perehdytetään työhön. Lopulta duuni alkaa sujua omalla rutiinillaan. Hyvin toimivassa firmassa pitää on huippuammattilaisia, mutta myös kasvavassa seuraavan polven ammattilaisia.

Miko Takalo on tyytyväinen kesätyöansioihinsa. Ensimmäisellä licksallaan hän osti hdmi/VGA-so-

Miko Takalon työt ovat vaihdelleet ensimmäisessä kesäpestissä nuohouksesta mittaukseen. Siinä sivussa tarvikkeita on kannettu kerroksiin useamman tonnin edestä.

vittimen, jotta kavereiden kanssa pelaaminen sujuisi jouhevammin.

– Pelaaan Fortnitea, Overwatchia, Counter Strike Global Offensive ja League of Legends, erilaisia ampuemispelejä.

Takalo osallistui elokuun alussa kaveriporukan mukana Assembly-tapahtumaan, joka on Suomen suurin peli- ja tietokonefestivaali. Tapahtuma järjestetään kahdesti vuodessa. ■

Rakennusliiton työnvälitys yhdistää työt ja tekijät

RAKENNUSLIITON työnvälitys tarjoaa rakennusalan opiskelijoille työ-, oppisopimus- ja työssäoppimispaikkoja. Oppilaitostiedottajat auttavat opiskelijoita löytämään sopivia työ- ja harjoittelupaikkoja. Kartoittamme opiskelijoiden, yritysten ja oppilaitosten tarpeet ja etsimme oikeat tekijät oikeille paikoille.

Moni opiskelija jättää opinnot kesken. Opiskelijoiden on vaikea löytää työ- ja harjoittelupaikkoja. Vaarana on myös nuorten syrjäytyminen. Samaan aikaan, kun rakennusalan ammattilaisia on työttömänä, puhutaan työvoimapulasta. Yrityksissä on avoimia työpaikkoja, joihin ei löydetä päteviä tekijöitä. Kun kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa, Rakennusliitto toimii linkkinä, työnvälittäjänä.

Kysymys ei ole yksittäisestä hankkeesta, vaan tämä on Rakennusliiton jokapäiväistä toimintaa nyt ja tulevaisuudessa.

Mobiilijäsenkortti löytää työt ja koulutukset

Rakennusliiton mobiilijäsenkortissa on työnvälityspalvelusovellus. Tällä hetkellä siinä on hakuvahti, jonka kautta työttömät saavat nopeasti tiedon avoimista rakennusalan työpaikoista. Mobiilijäsenkortti ja työnvälityssovellus on räätälöity rakennusalan alalle. Yritykset tekevät sovellukseen työpaikkailmoituksia, jotka tavoittavat kaikki töitä etsivät Rakennusliiton jäsenet. Rakennusliitolaiset pystyvät myös tekemään sovellukseen avoimen hakemuksen, jota työntekijöitä etsi-

vät yrittäjät pääsevät katsomaan. Sovellus on aina ajan tasalla niin netti-CV:n kuin työpaikkailmoitusten osalta. Yrittäjä ja hakija pystyvät seuraamaan reaaliajassa, miten moni on hakemuksen nähnyt. Kun paikka on täytetty, ilmoitus poistuu heti ja hakijan hakemus ei ole enää aktiivinen.

Työpaikkailmoituksilla haetaan sekä vakituisia työntekijöitä että työvoimaa lyhyemmille työkeikoille. Sovellus kertoo myös ammattitaitoa kehittävistä koulutuksista.

Opiskelijoita varten sovellukseen tulee työssäoppimispaikkapankki, mihin on kerätty kaikki ne yritykset, jotka tarjoavat työssäoppimis- tai oppisopimuspaikkoja. Oppilasjäsenyys avaa sovelluksen ja se

auttaa valitsemaan itselleen mieluisimman paikan.

Ensiluokkaisen ja tehokkaan työnvälityspalvelun tuottamiseen tarvitaan myös tekijöitä. Pelkkä mobiilisovellus ei yksin riitä, sillä tarkoitus on löytää oikeat tekijät oikeille paikoille laadukkaasti ja nopeasti. Sitä ei yksin mobiilisovellus pysty tekemään.

Ideana on halu työllistää, palvelua ja auttaa jäseniämme entistä paremmin ja pitää heistä huolta eri elämäntilanteissa. Kaikkien jäsenen kannattaa käydä lataamassa mobiilijäsenkortti. ■

Anniina Kangas
Etelä-Suomen
oppilaitostiedottaja

Tallinnassa Piritan rantaviivaan kohoavat kovan rahan asunnot olivat eräs Nuorisosäätiön johdon riskisijoituksista.

Riskisijoitukset vetivät vesiperän

Nuorisosäätiön johto hukkasi miljoonia Piritan rantaviivaan.

Juha Salonen

Rakennusyhtiö Salpausselän Rakentajat teki ennen kesää poikkeuksellisen radikaalin kasvojenkohotuksen. Yhtiön johto pantiin kerralla uusiksi, kun kuittikauppa- ja veropetosepäilyissä ryvetetty vanha kaarti sai väistyä tehtävistään.

SSR:n tiedotteen mukaan yhtiön entiset avainhenkilöt luopuivat samalla kaikista osakkeistaan ja omistuksistaan.

Ylen ja Suomen Kuvalehden uutisoinnista alkanut poikkeuksellinen rajuilma ulottui myös rakennusmarkkinassa SSR:n pelikaverina pyörineen keskustalaisen Nuorisosäätiön johtoon. Hallituksen puheenjohtaja **Perttu Nousiainen** ja asiamies **Aki Haaro** saivat keväällä potkut, kun ilmeni, että poliisi selvitteli parivaljakon edesottamuksia.

Taustalla on veropetos- ja rahanpesuepäilyjen vyyhti, jonka lonkerot ulottuvat syrjäisestä iisalmelaisesta kylpylästä aina Tallinnaan ja Pana-

maan rekisteröityihin pöytälaatikkofirmoihin.

Säätiön johtokaksikko on soikeutunut vyyhtiin tavalla, joka työllistää poliisin talousrikostutkijoita vielä hyvän aikaa sen jälkeen, kun julkinen kohu asian ympärillä on laantunut.

Poliisia kiinnostaa muun muassa se, onko lahtelainen rakennusyhtiö Salpausselän rakentajat järjestellyt Nousiaisen yhtiöön rahaa satojen tuhansien eurojen edestä.

Suurennuslasin alla ovat myös Nuorisosäätiön salamyhkäiset rakennusbisnekset Virossa. Rahaa on siroteltu Piritan rantaviivaan kaavailtuihin kovan rahan asuntoihin, vaikka säätiön keskeisenä toimintaperiaatteena on nuorten ja opiskelijoiden kohtuuhintaisen asumisen tukeminen Suomessa.

Arankin mitta täyttyi

Nuorisosäätiön uusi johto arvelee, että rahaa on Nousiaisen ja Haaron jäljiltä kateissa jopa kymmeniä miljoonia euroja.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Ara epäilee Nuorisosäätiön rikkoneen arava- ja korkotukilakia. Harvinaisen kovasanaisessa linjauksessaan Ara uhkasi kesäkuussa yksiselitteisesti irtisanoa lai-

nansa ja lopettavansa Nuorisosäätiölle maksamansa korkotuet, mikäli vanha meno jatkuu.

– Nuorisosäätiö on toiminut väärin ja olemme antaneet puoli vuotta aikaa panna asiat järjestykseen. Muussa tapauksessa korkotuki tulee poistumaan, Aran ylijohtaja **Hannu Rossilahti** tiivistää.

Näyttää vahvasti siltä, että Nousiaisen ja Haaron erottamiset eivät yksin riitä muuttamaan Aran kantaa.

– Säätiön toiminta ei ole täytännyt yleishyödyllisyyden periaatteita. Lisäksi siihen on sisällytetty poikkeuksellinen taloudellinen riski, Rossilahti kommentoi.

Nuorisosäätiön taloudellisia seikkailuja hän luonnehtii ”kokoluokassaan poikkeukselliseksi tapaukseksi”.

Kylpyläbisnes vei rahat

Perttu Nousiainen toimi 2000-luvun alussa keskustanuorten puheenjohtajana ja Kuopion kaupunginhallituksen puheenjohtajana. Aki Haaro on keskustan entinen talouspäälikkö.

Kaksikon henkilökohtaiset liike-toimet näyttävät kytkeytyvän kiinteästi Nuorisosäätiön taloussotkuihin. Nousiainen ja Haaro ostivat keskustalaisen Lomayhtymä ry:n omista-

man Runnin kylpylän vuonna 2013.

Noin miljoonan euron arvoisen kompleksin irtosi alle torihintojen. Vastapainoksi kaverukset ottivat kontolleen huonokuntoisen kylpyläkompleksin velkataakan. Syrjäistä ja huonosti menevää kylpylää alettiin kunnostaa miljoonaurakalla. Mittavasta saneerauksesta vastasi lahtelainen rakennusyhtiö Salpausselän Rakentajat.

Kylpyläbisneksen sakatessa hätiin kiiruhti monissa liemissä keitetty liikemies **Arto Merisalo** ja hänen läheinen liiketuttunsa, kiinteistökehittäjä **Ilari Hassinen**.

Hassinen tarjoutui ostamaan konkurssikypsän kylpylän. Kaupat syntyivät nimelliseen yhden euron hintaan.

Nousiaisen ja Haaron niskaan jäivät tappiollisen liiketoiminnan aiheuttamat miljoonavelat, mutta Hassinen lupasi ottaa vastuulleen Salpausselän Rakentajille kuluvat remonttisaatavat.

Poliisi tutkii konsulttipalkkioita

Kylpylästä erkaannuttuaan Nousiainen ja Haaro iskivät ison vaihteen silmään. Nuorisosäätiö keskittyi heidän johdollaan yhä selvemmin kovan rahan asuntotuotantoon. Ylen

MOT-ohjelma on selvittänyt, kuinka säätiö hakeutui vuokralaiseksi hankkeisiin, joissa myytävän tontin arvoon saatiin osapuolien yhteispelellä jopa useiden miljoonien eurojen kohennus.

Vastapelurina toimi useaan otteeseen SSR-konserni, jonka tytäryhtiö Salpausselän Rakentajat on. Rakennusyhtiön liikevaihto kasvoi huimaa vauhtia. Markkinakentillä saatujen voittojen vastapainoksi varsinaisen asumisen kustannukset ovat kuitenkin kohonneet, mikä sotii Nuorisosäätiön periaatteita vastaan.

Rakentamisen kova vauhti heijastui myös SSR:n suorittamiin palkkioihin. Firma tilitti Viroon miljoonien edestä konsulttipalkkioita, joiden todenperäisyydestä poliisi parhaillaan tutkii. Jäljet johtavat suomalaisen liikemiehen Arto Aution pöytälaatikoille.

Autio kuuluu kymmenien Tallinnaan rekisteröityjen yhtiöiden hallituksiin. Joidenkin arvioiden mukaan ne hallinnoivat jopa miljardin euron omaisuusmassaa. Myös Salpausselän Rakentajien suorittamat konsulttipalkkiot ohjautuivat Aution yhtiöihin.

Liikenne kävi myös toisin päin. Ylen mukaan 2 Aution vaikutuspiiriin kuluva pöytälaatikkofirma siirsi rahaa muun muassa entisen kylpyläyrittäjän ja Nuorisosäätiön puheenjohtajan, Perttu Nousiaisen

yhtiön tileille. Poliisi tutkii parhaillaan, kuinka laillista tämä rahaliikenne todellisuudessa on ollut. Nousiainen on kiistänyt väärinkäytökset. Haaro avautui asiasta hiljattain ja peräänkuulutti Nuorisosäätiön silloisen hallituksen yhteisvastuuta.

Suomessa Aution liiketoiminnallinen läsnäolo rajoittuu virallisesti muutama hallitusjäsenyyteen. Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että hän on ollut vuodesta 2005 saakka Keravalla Paasikivenkatu 1:ssä sijaitsevan liikekiinteistön hallituksen jäsen.

Hallituksen puheenjohtajana toimii liikemies ja kansanedustaja **Eero Lehti** (kok.). Hän omistaa 40 prosentin osuuden Nousiaisen ja Haaron epäonnen kylpylästä.

Tonttikauppaa Keravan malliin

Lehti hankkiutui Runnin kylpylän omistajaksi Arto Merisaloon konsulttoimassa kaupassa syksyllä 2016. Tarjoustalon myymisellä rikastunut **Kari Hautanen** osti kylpylästä toisen 40 prosentin siivun. Kiinteistökehittäjä Hassiselle jäi 20 prosentin osuus.

Kaupun jälkeen kylpylä jäi entistä laajemman remontin kouriin, toteuttajana oli edelleen Salpausselän Rakentajat. SSR pullahti esiin myös eräässä toisessa Lehden hankkeessa.

Ennen vuoden 2015 eduskuntavaaleja kaupunginhallituksen pu-

heenjohtaja Lehti oli ideoimassa Keravan keskustaan merkittävää kasvokohotusta. Kantavana ajatuksena oli leipoa Lehden omistama vanhan poliisitalon tontti ja viereinen, Keravan kaupungintalon tontti samaan kauppaan. Ostajaksi esiteltiin Salpausselän Rakentajat.

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupasta laaditun, osapuolten välisen esisopimuksen kokouksessaan yhdeltä istumalta. Eero Lehti jääväsi itsensä päätöksenteosta.

Kaupungin hallituksen jäsen **Pia Lohikoski** (vas.) saneli asiasta eriävän mielipiteensä.

Talousahdinko ajaa pakkomyynteihin

NUORISOSÄÄTIÖN entisen johdon sijoitusseikkailut käyvät kalliiksi niin säätiölle kuin sen taloyhtiöissä asuville vuokralaisillekin.

Nykyjohto on ilmoittanut helpottavansa tukalaa tilannetta myymällä 7 Nuorisosäätiön omistamaa asuinrakennusta. Lisäksi myyntiin pannaan säätiön tonttimaisuutta.

Kassavirtaa kohennetaan myös vuokrankorotuksilla. Nuorisosäätiön asuinkiinteistöissä asuvat vuokralaiset ovat saaneet ilmoituksia jopa 15 prosentin vuokrankorotuksista.

Korotuksia säätiö perustelee yleisen vuokratason nousulla mutta myös kyseisten kiinteistöjen myyntiaikeilla.

Kesäkuussa säätiö ilmoitti luopuvansa kalliiksi käyneistä Viron toiminnoistaan.

– Minusta hinta oli rakennusneilöihin suhteutettuna liian edullinen. Juttu tuotiin kireällä aikataululla ja se piti heti päättää ilman kunnollista tutustumisaikaa. Ei tuollaisia asioita voi lonkalta päättää, hän sanoo.

Myyntipuheissa tonteille oltiin rakentamassa nuorisotasuntoja ja hotelleja, mutta Lohikoskelle suunnitelmista jäi varsin epämääräinen kuva.

Myöhemmin osapuolten tekemä esisopimus raukesi, kun Salpausselän Rakentajien ja Nuorisosäätiön epämääräiset liiketoimet nousivat julkisuuteen. ■

Lapin aluejärjestön Raksaseikkailu @Rovaniemi

8.-9.9.2018

K-18

Tapahtuma järjestetään Rovaniemellä, Ounasvaaran sekä Toramon maisemissa. Ohjelmassa mm. ammuntaa, fatbike-rastirata ja illanviettoa.

Tapahtuma on tarkoitettu Rakennusliiton Lapin alueen jäsenille ja se on maksuton. Kauempaa tuleville järjestetään myös majoitus. Kuljetukset pääosin kimppakyydein (km-korvaus!)

Ilmoittautumiset linkin kautta 22.8. mennessä:

bit.ly/raksaseikkailu2018

Lisätiedot tapahtumasta: 040 509 4328 (Harri) - 050 338 6434 (Mette)

NORIKO SALO O.S.
HA HA HA KOIRA
RUOTSI KALOJA
SAK-SAS-SA
PUHDISTAVA

PELLI MENI 3-2 JA 3-3!
 OLUT TAI REX
 VIIMEISIMMÄT OHJEET!

PAANNA PAIKOILLEEN
 MUUSIKKO LAHTI
OPETTAA
 EI NÄÄ SOVI!

ASTIAVERBI
 SUUNTA
 IHMISTEN VÄLILÄKIN
 TUMMUUTA
 -H₂O GEENIVERBI

KATSOS, TUOSSA ON 1800-LUVUN MONITOIMITYÖKALU! SE VOITIN RUUVAILLA AUKI KOLMEEN OSAAN!
 MAAILMAN MUSIIKKIA
 USEINVAIVALLONEN
 KYSELÄ TOIMITUS
 kolea
 SAKSLAISDEKKARI

SUURENTELUJA
 "IS"
 VOI SUUNNITELMA MENNÄ
 SUUTUVAINEN
 9-JÄSENNINEN

PLUS-PUOLI
 PITKÄVAATE
 RINNE
 OLI PRESIDENTTIPARI
 NY-BERG

hiilivety
 PITÄÄ PAKASTIN AJOITTAIN
SAVOA
 OMAA LOMAA
 ETÄÄLTÄ
 etä-
 IHMISSÄ

RAHA

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P.A.Manninen

			7	9	
7	1		2		3
2	6		5		1
	4	9		8	3
3	5		4	1	
4		2	7	1	
7		5		3	6
5	8				

		6	7		
				9	5
1	2				3
6		5			2
			9		
4			8		9
6				9	1
1	5	9			
			4	6	

			5	8	6	7
3		2				
	7	6				
	6	1				
7			1	2		5
					1	9
					5	7
				4		3
5	4	7	8			

www.sanaris.fi/Erkki Vuokila

1 2 3 4 5
 6 7 8 9 10
 11 12 13 14 15
 16 17 18 19 20
 21 22 23 24 25

Hyvinvointivaltion rakentaminen ja purkaminen

Yhteiskunta ja rakentaminen ovat aina vaikuttaneet toisiinsa. Suomessa kehitys on jo pitkään perustunut toimivan parlamentarismien varaan ja Suomesta tuli vuonna 1906 maailman modernein maa kansalaisten yhdenvertaisuudessa, kun työväenliikkeen ajama yleinen ja yhtäläinen äänioikeus säädettiin. Kaikki miehet ja naiset pääsivät äänestämään valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa. 1920-luvulta lähtien, ja etenkin sotien jälkeisinä vuosikymmeninä, rakennettiin poliittisten päätösten avulla järjestelmiä, joiden avulla Suomi kehittyi tasa-arvon, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, yleisen hyvinvoinnin ja korkean koulutuksen yhteiskunnaksi. Valtiollinen ja kunnallinen demokratia alkoi toteutua sekä valtakunnallisina uudistuksina että ruohonjuuritasolla. Niiden varaan rakennettiin hyvinvointiyhteiskuntaa, josta myöhemmin tuli malliesimerkki muiden pohjoismaisten yhteiskuntien tapaan.

Nyt, oikeiston ollessa voimissaan ja yksityistämisen kiiressä, on aloitettu vuosikymmeniä rakennetun hyvinvointivaltion alasajo ja myyminen, pääasiassa ulkomaisille sijoittajille, joille on luvassa muhkeat voitot. Tämä näkyi hyvin myös työehtosopimusneuvotteluissa. Maalausalan neuvottelukunta vei erittäin maltilliset esitykset neuvottelupöytänsä, mutta kaikkiin neuvottelukunnan esityksiin tuli täystyrmäys. Mikä maksoi liikaa, millä ei ollut käytännön merkitystä, mikä ei ollut Suomen mallin mukainen. Tämä asenne johti lopulta siihen, että maalausalan nähtiin tirskuja. Maalarit poistuivat työmailta, osoittaen näin tukensa neuvottelijoille. Suuri kiitos tirskuissa olleille maalareille.

Kun tuli julki silloisen valtakunnansovittelijan siirtyminen Teknologiateollisuuden leipiin, alkoi neuvottelupöydässä tapahtua ja työnantajat olivat halukkaita sopimaan työehtosopimuksen.

Maalausosalalla taulukkopalkkoja saatiin nostettu 0,40 €/h per vuosi, samoin ammatti- ja erikoisammattitutkintolisät nousivat hieman. Muita muutoksia työehtosopimukseen tuli uusia säännöksiä vuorotyöhön, palkkiopalkkausjärjestelmää ei voi jatkossa käyttää kuin Pintaurakoitsijat ry:n jäsenliikkeet, nokkamiestehtäviin säädöksiä ja matkakustannusten korvauksia selkeytettiin.

Suurin uudistus oli se, että saimme sairauspoissaolojen omailmoitusmenettelyn. Jo-

kaisen yrityksen on työehtosopimuksen voimaan tullessa hyväksyttävä omailmoitusmenettely flunssatyypisissä poissaoloissa, enintään 3 päivän ajalta. Yritykset voivat sopia luottamusmiehen kanssa siitä, montako omailmoituspäivää vuodessa voi olla. Samoin sairausajan karenssipäivän työsuhte-ehto lyhenee 6 kuukauteen.

Toinen merkittävä uudistus oli sääolosuhteiden vaikutus palkanmaksuun. Jos jatkossa työ keskeytyy sääesteen takia, työnantaja maksaa palkan työvuoron loppuun saakka. Sääolosuhteiden jatkuessa ja sen estäessä työnteon työvuorokauden ajan, maksetaan työntekijälle täyttä henkilökoh-taista tuntipalkkaa enintään 10 päivältä kalenterivuodessa.

Maalausalan, kuten kaikkien muidenkin sopimusalojem-me, työehtosopimukset ovat luettavissa Rakennusliiton kotisivuilta ja Raksapp-sovellutuksesta.

Tällä sopimuksella jatketaan pari vuotta. Kun muste on kuivunut sopimuspaperista, on hyvä miettiä seuraavaa kierrosta ja tuoda esiin uusia parannusehdotuksia, joko oman ammattiosaston kautta tai neuvottelukunnan jäsen kautta.

Jatkossa on myös tulossa ikäviä asioita, kuten aktiivimalli kakkonen, joka tarkoittaa puhtaasti työttömyysturvan leikkausta. Tämä malli on rakennusalalla erittäin rankaiseva, koska rakennusala on ollut aina kausityötä, eikä se ole siitä

miksikään muuttunut. Jatkossa työttömän pitää hakea rangaistuksen uhalla 4 työpaikkaa kuukaudessa, jotta työttömyysturvaan ei tulisi leikkausta.

Tosin kyseinen laki menee syksyllä eduskunnan käsittelyyn, mutta nyt kannattaa olla yhteydessä kansanedustajiin, jotta he tekisivät kaikkensa, ettei työttömyysturvaleikkaus menisi eduskunnassa läpi.

Ensi vuosi on myös monien vaalien vuosi. Kaikkien rakentajien kannattaakin käyttää vuonna 1906 säädettyä oikeutta, jotta purkutalkoot saataisiin pysäytettyä.

Hyvää ja värikästä syksyä ja hyviä kalasaaliita. ■

Kari Koivunurmi
työehtotoimitsija

Eero Honkala julmassa kypärässään Icebreaker-radalla.

Vauhtiveikko alamäessä

Eero Honkala ei pelkää maastopyörän selässä tiukemmissakaan mutkissa.

Johanna Hellsten

Kun ajelee kesäaikaan kohti Sappeen hiihtokeskusta Pirkanmaalla, ei autojonoissa näe anopinkantolaatikoita hiihtovarusteineen, vaan eri tavalla autoihin kiinnitetyjä maastopyöriä. Hiihtokeskus on pidentänyt sesonkia toimimal-

la kesäaikaan kisapaikkana enduro-pyörillä viilettäville vauhtipäille. Mukana tämän vuotisessa Sappee Bikefest -kisassa on myös Suoran Elementti Oy:n Lempäälän tehtaan luottamushenkilö sekä työsuojeluvaltuutettu **Eero Honkala**.

– Harrastin maastopyöräilyä jo 1990-luvulla muutaman vuoden, mutta sitten tulivat armeija, työt ja perhe, niin harrastus jäi. Tuossa vuosina 2010–2011 aloitin uudestaan, Honkala kertoo.

Honkala ei muista, minkä ikäisenä hän oppi ajamaan polkupyörällä. Lapsena häntä ei kuitenkaan vielä

maastopyöräily kiinnostanut. Tällä hetkellä hän harrastaa sekä maastopyöräilyä että retkipyöräilyä laskipyörällä.

Kovaa menoa

– Maastopyöräilyssä minulle on kyse itseni ylittämisestä. Yritän myös saada lisää kuntoa ja ajotaitoa. Olen aina ollut vähän huonokuntoinen ja tämä on hyvä tapa piiskata itseään eteenpäin, Honkala sanoo.

Saattaa olla, että mies hiukan liioittelee huonoa kuntoaan. Maastopyöräily on hikinen ja raskas laji, jossa koko kroppa tekee töitä. Sitä ei

ihan rapakuntoinen pystyisi harrastamaan, ainakaan kisamielessä.

Enduro-kisoja järjestetään paljon juuri hiihtokeskuksissa. Jyrkkää alamäkeä, tiukkoja kurveja, hyppyreitä ja soraa riittää.

Laji aiheuttaakin kolhuja, nirhaumia ja kaikkea mahdollista, sillä radoilla sattuu pienempää ja isompaa haveria.

– Aloittaessani kaatuilin välillä. Mitään todella vakavaa ei ole onneksi koskaan käynyt. Vuonna 2014 kaaduin Tahkolla kisoissa pahasti. Teloin selkäni. Mitään ei onneksi hajonnut, mutta selkä meni to-

della jumiin. Vasta sen jälkeen hankin kunnan suojapanssarit. Kypärä on toki ollut aina käytössä, Honkala muistelee.

Honkala kertoo kuitenkin olevansa ajajana sen verran varovainen, että on siksikin säästynyt isommilta onnettomuuksilta.

Honkalalla on 3 poikaa, jotka ovat kaikki hurahtaneet pyöräilyyn.

– 2 vanhempaa poikaa ovat jo käyneet kisoissakin. Vanhin poika, tokaluokkalainen on aivan hurahtanut lajiin. Nuorin oppi 3-vuotiaana ajamaan polkupyörällä ilman apupyöriä. Vaimollakin on maastopyörä ja ennen lapsia hän osallistui kisoihinkin, Honkala naureskelee.

Sosiaalinen kulttuuri

Vaikka Honkala on nytkin osallistumassa kisoihin, hän ei kilpaile toisinaan muita vastaan, vaan itseään ja kelloa vastaan.

– Olen semmoinen keskikastin ajaja, ehkä vähän keskikastin alapuolellakin. Osallistun täällä kilpailussa rookie-luokkaan eli aloittelijoiden kilpailuun, kun perheellisellä miehellä ei ole ollut hirveästi aikaa harjoitella.

Honkala ei kuitenkaan ole kisa-paikalla tuloksen vaan hauskanpidon perässä. Hänen mukaansa maastopyöräilyssä yhteisöllisyys ja sosiaalisuus ovat lajin hienoja puolia.

– Tämä yhteisö on mahtava. Väki tsemppaa ja auttaa toisiaan. Näissä erilaisissa kisoissa käy toista satata vakionaamaa ja sitten jonkin verran muuta porukkaa.

Kilpaileminen on suosittua. Sappeella järjestettiin alkukesästä lajin varsinaiset SM-kisat. Kilpailun 250 kisaajapaikkaa myytiin loppuun.

Sappee Bikefest ei ole virallinen kilpailu, mutta radat ovat samanlaisia kuin SM-kisoissa. Honkala ajaa kilpailussa 6 erikoiskoetta. Se tarkoittaa 4 eri rataa, joista 2 ajetaan kahteen kertaan. Radat sijaitsevat laskettelukeskuksen rinteissä ja ne ovat pituudeltaan noin puoli kilometriä.

– Tämä on varsin aloittelijaystävällinen kilpailu. Radat eivät ole

hirveän vaikeita tai ainakaan ylitsepääsemättömiä.

Honkala kuitenkin myöntää olevansa adrenaliininarkkari. Vaikka itsensä satuttaminen ei pelota, jännittää kisa sopivasti.

Välineurheilua

Mitä lajin harrastamiseen tarvitaan? Ja minkälainen on oikea maastopyörä, jonka erottaa halvasta markettipyörästä?

– Mikä tahansa pyörä, jolla ajetaan maastossa, on tietysti maastopyörä. Mutta toki eroja on. Kaikkien osien on oltava laadukkaita, sillä jos jokin huono osa pettää, voi käydä huonosti. Tärkeintä on hankkia hyvät renkaat, laadukkaat vanteet ja hyvä pyörän runko, Honkala listaa.

Hyvien perusrunkaiden hinta pyörii 50 euron molemmin puolin, mutta esimerkiksi metsäajoon tarkoitettujen läskipyörän renkaat voivat maksaa 250 euroa.

– Lajin normaali harrastaja ajaa yksillä renkailla useammankin kesän.

Maastopyörien yleisin runkomateriaali on alumiini. Sen lisäksi runkoja valmistetaan muun muassa hiilikuidusta, teräksestä ja titaanisista. Honkalan pyörä on suomalaisen Pole Oy:n ja sen runko on valmistettu Taiwanissa.

– Tämä minun nykyinen pyöräni on tehty tavalliseen tapaan hitsaamalla alumiiniputkesta. Pole on alkanut valmistaa nyt pyöränrunkoja myös Suomessa. Ne tehdään kokonaan CNC-koneistamalla. Olisihan sellainen hieno, Honkala myöntää.

Mies vaihtoi jokin aika sitten pyöränsä pidempijousiseen malliin. Jousien pituus vaikuttaa ajamiseen maastossa paljon, sillä pidemmät jouset vaikuttavat siihen, kuinka pehmeää kyytiä monttuksella radalla on.

Kuulostaa siltä, että homma ei tule ihan halvaksi. Esimerkiksi ”kiekkoja” eli pyörä-vanne-settejä on oltava useammat ja niiden kokonaisuuksien hinta pyörii 500–600 euron tietämillä. Rungosta saa pulit-

Maastopyöräily on koko perheen laji.

taa 3 000 euroa. Siihen päälle suojavaarusteet sekä monen käyttämät action-kamerat kypärässä ja kunnolliset suoritusmittarit ranteessa.

– Jos kaiken joutuisi ostamaan listahinnalla, tulisi pelkän pyörän hinnaksi noin 5 000 euroa. En ole

kuitenkaan maksanut kaikesta täyttä hintaa. On hyvä olla suhteita, Honkala naurahtaa.

– Vähän se toki hirvittää, kun noille kaikille 3 lapselle joutuu pian hankkimaan kunnan pyörät, hän toteaa lopuksi. ■

Eero Honkala lähdössä kaverin kanssa radalle. Menoa seuraa kiinnostunut koira.

RATEKO kouluttaa

Työmaa-assistentti

Työmaa-assistentin koulutus antaa osaamista, varmuutta ja työvälineitä työmaa-assistentin tehtäviin. Koulutus sopii tehtäviin aikoville ja tehtävissä jo oleville. Koulutus antaa mahdollisuuden työllistyä työmaa-assistentin tehtäviin. Koulutus toteutetaan Talonrakennusteollisuus ry:n rahaston tuella ja se on osallistujille maksutonta. Koulutus alkaa 13.9. Vantaalla.

Onnistu pölynhallinnassa

Paneudu puhtausluokka P1-rakentamisen tavoitteisiin, pölyn synty-miseen ja estämiseen, pölynhallintasuunnitelmaan ja pölynhallinnan onnistumisen arviointiin. Vantaa 6.9.

Kuivaketju 10

Hanki kokonaisnäkemys Kuivaketju10-toimintamallin oikeaoppisesta toteuttamisesta hankkeen eri osapuolten näkökulmista. Vantaa 10.9.

Asbesti- ja haitta-ainekartoittaja Vantaa 18.9. ja Oulu 13.11.

Rakenteiden kosteuden mittaaja Espoo 28.8.

Rakennusten lämpökuvaaja Hämeenlinna 20.10.

Rakennusten tiiviyyden mittaaja Hämeenlinna 20.10.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen

www.rateko.fi

Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO www.rateko.fi

Käytetyt renkaat leikataan jatkokäyttöä varten. Kuva: Hannu Aurinko

Renkaat kiertävät ja kaikki hyötyvät

Suomessa kierrätetään vuosittain noin 50 000 tonnia auton renkaita. Mihin materiaalia käytetään tai voidaan käyttää rakentamisessa?

Eeva Vänskä

Tekniikan tohtori ja rakennustekninen konsultti **Hannu Aurinko** on ollut laatimassa kansallista ohjeistusta kierrätetyn rengasmateriaalin käytöstä.

Aiemmin puhuttiin rengasrouheesta, mutta uusi ja virallinen termi on rengasleike. Itse rengasmateriaali sisältää luonnonkumia ja synteettistä kumia, jotka ovat öljyn ja kaasun yhdisteitä. Renkaiden valmistamisessa käytetään lisäksi polymeerejä, metalleja ja lisäaineita parantamaan suorituskykyä.

– Renkaita voidaan käyttää sellaisenaankin esimerkiksi meluvalleja rakennettaessa. Kun materiaali leikataan, puhutaan ykkös-, kakkos- ja kolmosluokan leikkeestä. Numero kuvaa leikkauskertojen määrää.

Näiden lisäksi on olemassa rengasjauhetta, pisimmälle jalostettua materiaalia, jota voidaan käyttää esimerkiksi asvaltintäytössä.

– Tästä on kehitetty uusi sovelluskohde, kumiasvaltti, jota on kehitetty Ruotsissa pyörätiessä parantamaan turvallisuutta esimerkiksi

kaatumisen yhteydessä. Kierrätysmateriaali voidaan fluoresoida, jolloin sillä saadaan pimeässä hohtavia merkkejä väylään pyöräilijöiden kulkemista helpottamaan.

Myös kaatumisen tielle, jossa asvaltintäytössä on kumijauhetta, on turvallisempaa kuin perinteiseen asvaltintäytteen kaatumisen. Helsingin kaupungille on esitetty vastaavan pyörätiepatkan rakentamista.

Mihin muuhun kuin tierakentamiseen rengasleike sopii?

– Aiemmin rengasleikettä käytettiin kaatopaikoilla muun muassa jäte- ja kuivatusrakenteissa. Rengasleikkeellä on sata kertaa parempi kuivatusominaisuus kuin salaojasepeliillä.

Vuodesta 2013 leikkeen käyttö on kielletty kaatopaikoilla jätetäytön sisällä. Ympäristöluvalla ja jatkossa Mara-ilmoituksella kierrätysrengasmateriaalia saa käyttää jätetäytön ulkopuolella.

Vastaavasti rengasleike sopii hyvin tierakentamisessa kevennys-, kuivatus- ja salaojarakenteisiin.

Rakennustekninen konsultti Hannu Aurinko on perehtynyt erilaisten uusiomateriaalien käyttömahdollisuuksiin rakentamisessa. – Suomen suurin rakennuskohde, jossa on käytetty materiaalina rengasleikettä, on Kotkan Mussalon konttiterminaalin viiden hehtaarin pohja.

Tapaus kerrallaan

Aurinko korostaa, että rengasleikkeen soveltuvuus on aina arvioitava tapauskohtaisesti.

– Voidaan sanoa yleisesti, että rengasleikkeellä on monia hyviä ominaisuuksia, joista tärkeimmät ovat veden ja kaasun johtamiskyky, keveys ja eristävyys. Tapauksittain on tunnistettava reunaehdot,

jotka vaikuttavat rakentamishankkeessa materiaaleihin, kuten rakenteen ja pohjaveden taso, ja päätellään sen perusteella, sopiiko rengasleikkeen käyttö kohteeseen.

Koska leike johtaa hyvin vettä, voidaan kierrätysrengasmateriaalia käyttää väliaikaisten vesivarastorakenteiden tekemisessä. Sieltä vesi voidaan johtaa sateisen jakson jäl-

keen halutulle paikalle kuivana kautena.

Yksi sovelluskohde ovat rakennusten katot ja pysäköintialueet. Pohjanmaalle on suunniteltu kaupakeskuskohde, jonka pysäköintialueen pohjalle on tulossa puolen metrin paksuinen kerros rengasleikettä vesivarastoksi, kevennysrakenteeksi sekä lämmöneristeeksi.

– Monen hehtaarin alueella saadaan merkittäviä säästöjä käyttämällä rengasleikettä rakennekerroksena. Samassa yhteydessä on onnistuneesti testattu jätteenpolton tuhasta tehtyä kovakuorikerrosta kantavana rakenteena.

Käytännössä 7 hehtaarin leikerros maksaa alle 100 000 euroa, kun kuivatusmoduuleilla toteutettuna hinta olisi ollut 20-kertainen, eikä leikettä käytettäessä tarvitse miettiä järeitä pumppaamoratkaisuja.

Kun maapohjan kantavuus on heikko, esimerkiksi savimailla, rengasleike sopii keventämään rakenteita. Oulussa rengasleikettä on käytetty kevyen liikenteen väylän silta-leikkauksessa.

– Rengasleikettä ei ehkä kannata käyttää valtaväylillä, mutta kevyen liikenteen väylät ja pienemmät autotiet soveltuisivat hyvin käyttökohteiksi.

Tutkittu juttu

Rengasleikerroksesta ei koidu kuormitusta ympäristölle.

– Olemme tehneet esimerkiksi kauppakeskuskaton rakenteesta mallin konttiin, jonne olemme juokuttaneet vettä. Läpikulkenut vesi on analysoitu, eikä kuormitusta synny. Oikeastaan päinvastoin: rengasleikkeellä on kyky puhdistaa vettä.

10 prosentin absorbointikyky merkitsee sitä, että valumassa on vähemmän jäämiä kuin suodattamattomassa hulevedessä.

– Koska renkaissa on teräsvöitä, niissä oleva rauta oksidoituu, ja mikrogrammatasolla ollaan voitu todeta pieniä rautapitoisuuden nousuja, mutta paljon alle vaadittujen pitoisuusrajojen.

Myös pieniä jälkiä renkaissa liukuaineena käytettävästä sinkkioksidista on voitu havaita leikkeen läpi valuneessa vedessä, mutta nämäkin pitoisuudet ovat hyvin alhaiset.

Renkaan materiaali on öljypitoista, ja kevyempää kuin vesi. Se ei liukene veteen. Tai jotta liukenisi, tarvittaisiin rikkihapon tyyppistä liuotajaa.

– Vanhentamiskokeissa ei ole löydetty muovijäämiä, jotka voisivat kulkeutua hulevesien mukana eteenpäin. Toisaalta leikkeessä olevat partikkelit ovat kiinteässä muodossa. Jotta aineesta irtoaisi partikkeleita, pitäisi sitä jotenkin hangata mekaanisesti, mutta rakenteissa se ei ole mahdollista käytännössä eikä teoriassa.

Aurinko kertoo, että esimerkiksi Yhdysvalloissa rengasleikkeen käytöstä on pitkä kokemus, eikä käytöstä ole havaittu ympäristöhaittoja.

– Michiganissa on käytetty rengaskumijauhetta asfaltin lisäaineena 40 vuotta. Monessa osavaltiossa käytetään kierrätysrengasmateriaalia kaasunjohtamisessa kaatopaikoilta, mikä on edullinen ja rakentamista vakauttava tapa painuvien putkijärjestelmien sijaan.

Luulajassa on tehty routivaan tien rengasleikerakenne, joka estää routimisen ja kestää raskaat puukuljetukset. Vakaus parani ja painumat estyivät.

Suomessa rengasleikkeen ominaisuuksien ja käyttäytymisen tutkimukseen on laitettu satojatuhansia euroja vuosittain, ja uusia hyötykäyttökohteita on haettu määrätietoisesti 10 vuoden ajan.

– Voidaan sanoa, että meillä paljon tietoa, jota tarvitaan.

Jalostus ja tulevaisuus

Hienojakoista kierrätysrengasgranulaattia on käytetty tekonurmikentissä, ratsastuskenttälustoissa, juoksuradoilla sekä lasten leikkipaikoilla.

Granulaatista jalostettu kumijauhe sopii myös asfaltin lisäaineeksi lisäämään tien pinnan kitkaa, mikä vähentää auton mahdollista liirtoa kaarteissa. Granulaatin kumipi-

Oulussa on käytetty rengasleikettä kevyenliikenteen väylän kevennysrakenteena. Kuva: Hannu Aurinko

Kaatopaikan pintarakenne, jossa musta kerros on rengasleikettä kuivatusrakenteena. Kuva Nurmon kaatopaikan sulkemusrakenteesta. Kuva: Hannu Aurinko

toisuus on yli 95 prosenttia, eikä se sisällä renkaanvahvikkeena käytettyä metallia.

– Kierrätysrengasmateriaalin jalostusastetta kasvatetaan varmasti. Yhtenä hyvänä puolena on se, että kun vaikka tierakenne tai muu kohde vanhenee, voidaan rengasleike käyttää uudestaan purkamisen jälkeen.

Löydätkö mitään huonoa puolta rengasleikkeestä?

– Niin kuin jo sanoin, leikkeen käyttö pitää arvioida jokaisen rakennuskohteen osalta erikseen. Mutta esimerkiksi kiviainekseen verrattu-

na leikkeen kantavuus ei ole yhtä hyvä. Kysymys onkin siitä, että löydetään ensin ne kohteet, joihin rengasleike sopii. Silloin saadaan sen hyvät ominaisuudet käyttöön.

Aurinko sanoo, että jos rengasleikettä osattaisiin jatkossa käyttää laajassa mitassa, olisi mahdollista tuoda kierrätysrenkaita myös Euroopasta.

– Esimerkiksi Saksa tuottaa enemmän käytettyjä renkaita kuin pystyy itse hyödyntämään. Materiaali on edullista, eikä se uhkaa loppua kesken. ■

Jalostusaste nousee

TAMPEREEN teknillisen yliopiston professori **Pauli Kolisoja** sanoo, että renkaiden käyttäminen sellaisenaan tai leikkaaminen on vielä melko matalan jalostusasteen toimintaa.

– Kierrätysmateriaalin hyödyntäminen raaka-aineena uusien tuotteiden valmistuksessa on pitkän tähtäimen painopiste.

Pauli Kolisoja arvelee, että pitemmän jalostusasteen tekniikat ja liiketoiminta yleistyvät 5–10 vuoden aikajänteellä.

– Ottaa aikansa, että uusia käyttökohteita löydetään. Kysymys on myös jalostustekniikoista ja niiden yleistymisestä. Jatkojalostamisen tekniikoita on jo olemassa esimerkiksi Keski-Euroopassa, mutta niiden leviämisessä menee oma aikansa.

Riskejä seurattava

Materiaalin riittävyys ei ole ongelma, ja rengasrouhetta on saatavilla niin leikekäyttöön kuin pitemmälle jalostettuihin vaihtoehtoihin. Entä riskit?

– Rengasrouheen riskit ovat joko ympäristöriskejä tai teknisiä riskejä. Uusi sääntely ottaa kantaa ympäristöriskeihin, kysymys lienee pitkälti mahdollisesta raskasmetallien liukenemisestä. Ympäristöriskejä tulee seurata. On vielä vaikea sanoa, ovatko haitta-aineiden raja-arvot oikealla tasolla pitkän tähtäimen näkökulmasta.

Teknisiä riskejä pitää tarkastella rakenteen toimivuuden kannalta.

– Rengasrouhe on toimintatavaltaan erilainen kuin perinteiset rakentamisen materiaalit ovat. Rouhe muodostaa rakenteeseen joustavan kerroksen.

Jos rouhekerroksen päälle rakennetaan esimerkiksi korkealuokkainen päällystetty väylä, on muistettava, että päällystykseen kohdistuva rasitus kasvaa, kun alla oleva kerros joustaa.

–Päällystykseen kohdistuva rasitus voi kasvaa liikaa. Rengasrouheelle otollinen käyttökohte voisi olla kevyen liikenteen väylä, koska siinä päältäpäin tuleva kuormitus on vähäisempää.

Pauli Kolisoja toteaa, että joka tapauksessa myös teknistä toimivuutta pitää seurata pitkällä aikavälillä.

–Tarvitaan tietoa siitä, miten kierrätysmateriaali käyttäytyy, onko joustavuus ongelma pitkällä aikajänteellä, ja miten rakenne väsyi. On tietysti ihan mahdollista, että rakenteen käyttöikä myös pitenee rengasrouhetta käyttävissä ratkaisuisissa rakenteen paremmasta routakestävyvyydestä johtuen.

– Yksiselitteistä vastausta rengasrouherakenteen väsymiseen ei varmasti ole, kaikki riippuu rakennekokonaisuudesta, materiaalikerroksen paksuudesta ja sijainnista sekä kuormituksesta.

Kolisoja sanoo, että rengasrouheen etuja ovat keveys, lämmöneristävyys ja vedenjohtokyky.

Rengasrouheen tai ylipäänsä kierrätysmateriaalin sekoittaminen esimerkiksi luonnonkiviaineksen kanssa ei saa professorilta kannatusta.

– Tulisi ajatella materiaalin koko elinkaarta. Seosta olisi vaikea jatkoikäikä, kun rakenne tulee käyttöikänsä päähän. ■

Kalevi Järvinen puljaa nyt Caverionin konttorilla piirustusten kanssa.

Putkiasentajasta tuli urakanlaskija

Nivelreuma pisti putkiasentaja Kalevi Järvisen työuran katkolle vuonna 2009. Siitä huolimatta hän aikoo viettää 71-vuotissynttäreitään työn merkeissä.

Jukka Nissinen

Kalevi Järvisen työuralle tuli heinäkuussa mittaa 56 vuotta. – En ole tekemässä mitään ennätystä. Teen töitä niin pitkään kuin hyvältä tuntuu ja homma toimii.

Rakennustyöt hyvinkääläinen Järvinen on aloittanut vuonna 1962, kun kansalaiskoulun päästötodistuksen jälkeen Kalevin isä vei pojan rakennustyömaalle kesätöihin. Järvis-tä eivät lukuhommat kiinnostaneet, joten isä ja paikallisen putkifirman omistaja sopivat, että poika lähtee opettelemaan putkitöitä.

– Minulta ei kysytty mitään, sanottiin vain yhtenä aamuna, että mene töihin Riihimäen vesi ja lämpö-yritykseen, Järvinen nauraa.

Siitä käynnistyi Järvisen putkimiehen ura, joka polveili lähtien oppisopimuskoulutuksesta ja päätyen

putkiporukan etumieheksi. Järvisellä oli myös tuuria matkassa, sillä vanhemmat ammattimiehet opetivat ja tukivat Järvis-tä työuran eri vaiheissa.

Valitettavasti hyvä onni ei jatkanut loputtomiin.

– Sairastuin tammikuussa 2008 kuumeettomaan angiinaan. Muutaman viikon päästä siitä minulle tuli niveloireita, jotka diagnosoitiin reaktiiviseksi nivel tulehdukseksi.

Toukokuussa nivelkiput äityivät niin pahoiksi, että oli pakko haakeutua reumalääkärin vastaanotolle. Reumalääkäri pitäytyi vielä samassa diagnoosissa ja piikitti Järvisen hidasvaikutteista kortisonia. Pistokset vaikuttivat heti, Järvinen lähti jopa moottoripyöräreissulle Brittein saarille.

– Luulin jo, että paranin nivel tulehduksesta.

Mutta pari kuukautta myöhemmin Järvinen heräsi tunteeseen, että hän on halvaantunut. Tällä kertaa nivelreuma tunnistettiin kipujen aiheuttajaksi. Järvisen nivelreumassa oli lisäksi harvinaisempia oireita, kuten jänteiden turpoamista ja hermojen kremppaamista.

– Starttasin autoa kahdella kädellä ja pystyin kävelemään korkeintaan kilometrin, 20 kertaa Finlandia-hiihtoon osallistunut kestävyysurheilija Järvinen kuvailee silloista tilaansa.

Ensin teki mieli eläkkeelle

Järvisen lääkitys saatiin uuden diagnoosin ansiosta kohdilleen ja putki-

töitä jatkettiin vanhaan malliin. Se oli moka.

– Tein kuukauden töitä ja kunto alkoikin pettää. Se kävi minulle hermon päälle ja halusin sairaseläkkeelle.

Työterveyslääkäri ei kuitenkaan halunnut kirjoittaa eläkepapereita. Sen sijaan Järviselle ehdotettiin, että YIT:stä etsittäisiin kevyempiä hommia. Se ei kuulostanut Järvisestä hyvältä idealta.

– Olin ammattimies. En halunnut siirtyä säättömieheksi tai hanankorjaajaksi.

Järvinen sanoo suoraan, että siinä tilanteessa hän oli hyvin masentunut. Työkyvyttömyyseläke tuntui sentään tarjoavan jonkinlaisen pois-pääsyn umpikujasta. YIT:n työhyvinvointiyksikkö ei kuitenkaan ha-

lunnut antaa vielä periksi, kuten ei Järvisen pomo **Petri Lehtinenkään**. Järviselle tarjottiin mahdollisuutta tulla YIT:n toimistolle kokeilemaan tarjouslaskentaa.

– Se on tietokonepohjaista hommaa. Olin juuri hankkinut ensimmäisen tietokoneen pankkiasioiden hoitamista varten. Vaimon siskonpoika oli luonut minulle sähköpostitunnukset. Siinä oli minun tietotekniikkaosaamiseni.

Lehtinen kannusti kuitenkin tulemaan 3 kuukauden kokeilujaksolle vakuutusyhtiön piikkiin.

– 2 viikon kuluttua huomasin, että se oli oikea ratkaisu.

Masennus helpotti kertaheitolla, kun oli mielekästä tekemistä. Toimisto-olosuhteet olivat melkoista luksusta rööriasantajan työmaihin verrattuna.

– Työhyvinvointiyksikön päällikkö **Nina Sulonen** tuli erikseen tarkastamaan, että ergonomia on työpisteellä kohdallaan. Aikaisemmin se ergonomia oli ollut lattian tai katon rajassa.

Ensimmäiseksi Järvinen keräsi piirustuksista massoja, mikä oli etumiehelle ennestään tuttua. Alkuun Järvisellä oli aluksi työparina entinen venti-insinööri, joka hallitsi tietotekniikan ja toimisto-small-talokin paremmin. Venti-insinööri päätti kuitenkin lähteä takaisin projektitehtäviin ja Järvinen jäi vähän orvoksi tietotekniikan osalta.

– Päätin, että ennen kesälomaa en opi tätä, lopetan tähän.

Sähkölaskentaa tekevä **Ilkka Hakkarainen** opastus osui kuitenkin kohdilleen ja Järvinen pääsi kärkyille laskentaohjelman logiikasta ja rakenteesta.

– Nyt johto sanoo, että kellään kouluja käyneellä ei ole varaa sanoa, että toiminnanohjausjärjestelmä olisi vaikea, kun putkimieskin osaa pyörittää sitä, Järvinen hymähtää.

65-vuotias jäi vahingossa töihin

Järvinen oletti, että työt olisivat pulkassa silloin, kun hän täytti 63 vuotta. Petri Lehtinen pyysi kuitenkin jatkamaan 65-vuotiaaksi asti. Nyt mennään sellaisella sopimuksella, että kummallakin osapuolella on mahdollisuus purkaa työsopimus nopeallakin aikataululla.

Urakanlaskentaa ei kuitenkaan ole ollut tunkua ja Järviselle on riittänyt töitä. Lvi-alan urakanlaskenta antaa hyvän pohjan myös tarjouslaskennalle. Etumies tietää mistä palkka muodostuu ja miten urakasta saadaan jäämään korvaus niin tekijöille kuin työnantajallekin.

– Olen laskenut 1960–1970-luvun saneerauskohteita, joista tiedän kuinka ne on alunperin tehty. Se auttaa hinnoittelussa, oli kuinka huonot alkuperäiset suunnitelmat hyvänsä, Järvinen sanoo.

Järvinen on elänyt nyt 10 vuotta nivelreuman kanssa. Sairaus muistuttaa välillä olemassaolostaan hyvästä lääkityksestä huolimatta. Uusi työ on kuitenkin tuonut hyvää sisältöä elämään, vaikka ikääntyminenkin tuo omat hidastuvuutensa.

– Ajan kesäisin työmatkat Hyvinkäältä Helsinkiin moottoripyörällä. Teen pitkiä moottoripyöräreisuja. Viime kesänä käytiin Moskovassa ja Valko-Venäjällä

Tarjouslaskenta on opettanut myös pääoman logiikkaa. Tiimityö edellyttää venymistä silloin kun töitä on

– Olin yllättynyt kuinka paljon joudutaan satsaamaan siihen, että saamme jonkun urakan meille. Kyllä toimistopäälliköt ovat myös lujilla.

Järvinen ajatteli aikaisemmin, että toimistotyö on kevyttä duunia. Tarjouslaskenta onkin yllättävän kovaa hommaa.

– Olen joskus ollut väsyneempi työpäivän jälkeen kuin putkiasentajan töissä. Olen myös laihtunut täällä. Kyllä energiaa haihtuu silmienkin kautta.

Työkierto onnistuu usein

Caverionin asunto-, alue- ja automaattioratkaisujen yksikönjohtaja Petri Lehtinen on hyvin tyytyväinen työntekijöiden sijoittumiseen uusiin tehtäviin. Caverionilla mietitään uusia työtehtäviä työnjohdon, työterveyshoitajan ja työterveyslääkärin avustuksella.

– Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen ei yleensä ole hyvä ratkaisu työntekijän kannalta. Ihminen kokee itsensä tarpeelliseksi uusien työtehtävien kautta, Lehtinen toteaa.

Työnantaja joutuu käyttämään hieman mielikuvitustaan uusien tehtävien löytämisessä. Caverion on iso yritys, mutta se muodostuu useista erillisistä yksiköistä. Caverionin henkilöstöresurssiyksikkö on hyvä apu työpaikkojen löytämisessä ja räätälöinnissä.

– Meillä tutkitaan aina sairastumistapauksissa onko tehtäväkierto mahdollista.

Putkiasentajille löytyy muutakin kevyempää työtä kuin konttorityöt. LVI-laitteet kaipaavat aina säätämistä ja huoltoa.

Yrityksessä on laajemminkin käytössä työtehtävien kierrätysjärjestelmä, jonka kautta pääsee kokeilemaan ja tutustumaan uusiin töihin Caverionin eri työpisteissä. Kiertoon pääsee, jos haluaa esimerkiksi kehittää omaa osaamistaan oman työkuvan ulkopuolella.

Lehtisen mukaan ihmisen perusluonteeseen kuuluu pelätä elämänmuutoksia. Työnantajan ja työterveydenhuollon on autettava tämän kynnyksen yli, sillä uuden työuran löytäneet työntekijät ovat olleet tyytyväisiä.

– Järvisen Kalevikin pelkäsi alkuun toimistolle siirtymistä, mutta Kalevi huomasi aika nopeasti, miten hyvä uusi työura oli, Lehtinen sanoo.

Lehtisen mukaan työkyvyttömyyseläke pystytään välttämään reilusti yli puolessa tapauksista.

– Sairastuminen on aina tragedia, mutta se saattaa avata uusia ovia työelämässä, Lehtinen muistuttaa.

Työelämän vaatimukset muuttuvat koko ajan. Kukaan ei enää pärjää pelkästään parikymppisenä opitun ammattitaidon varassa. ■

Reumastaan huolimatta Kalevi Järvinen on pystynyt jatkamaan moottoripyöräharrastustaan.

Työterveyslaitos

RAKENNUSALAN TURVALLISUUS-KOORDINAATTORI - KOULUTUS

24. - 25.10.2018 Tampere

Tunnetko rakennuttajan työturvallisuusvelvoitteet rakennushankkeessa? Tiedätkö roolisi turvallisuuskoordinaattorina rakennushankkeen eri vaiheissa suunnittelusta kohteen valmistumiseen asti?

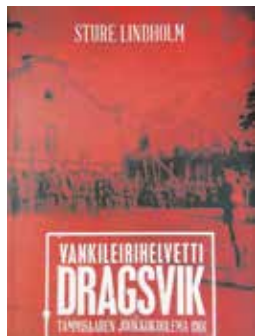
Koulutuksen sisältö

- Rakennuttajan ja turvallisuuskoordinaattorin tehtäväkenttä
- Turvallisuuskoordinaattorin vastuu ja tehtävät rakentamisen eri vaiheissa
- Esimerkkejä rakennuttajan turvallisuusvaatimuksista, turvallisuutta koskevien asiakirjojen laatiminen
- Riskinarviointi suunnitteluvaiheessa
- Urakoitsijoiden valinta ja turvallisuusosaaminen

LISÄTIETOJA JA ILMOITTAUTUMINEN

www.ttl.fi/koulutuskalenteri
koulutusinfo@ttl.fi, p. 030 4741

Mitä emme saa unohtaa

Sture Lindholm. **Vankileirihelvetti Dragsvik –Tammisaaren joukkokuolema 1918.** Atena-kustannus.

Toivo Koivisto

100 VUOTTA SITTEn kesällä 1918 elettiin helvetillisiä aikoja Tammisaaren vankileirillä. Entiselle venäjän sotilaiden kasarmialueelle Dragsvikiin sullottiin yli 8 597 luokkasodan aikana antautunutta punavankia. Mannerheimin valkoisen armeijan joukot olivat vanginneet yli 80 000 henkilöä. Joka 50.

suomalainen oli sotavanki. Leirejä oli 16. Osa Pohjanmaalla pidetyistä oli virunut jo helmikuusta asti Kokkolan ja Närpiön vankileireillä. Heidän vankijunansa saapui Tammisaaren 2. toukokuuta.

Tammisaarelainen lukio-opettaja, kirjailija ja tutkija Sture Lindholm on vuosikymmenet tutkinut ja selvittänyt mikä aiheutti yli 3 000 punavangin kuoleman Dragsvikin leirillä tuona kauhun ja koston kesänä ja syksynä 1918. Vankileirihelvetti Dragsvik-kirja on karua, osin järkyttävää luettavaa. Kirjan aineisto on monipuolinen kansallis- ja työväenarkistoihin sekä äänitallenteisiin perustuvaa kriittistä tutkimusta. Kirja auttaa osaltaan ymmärtämään sitä, miten on yleensä ollut mahdollista tällaisten karmeuksien tapahtuminen.

Toisintokuume niitti satoaan erityisesti Pohjanmaalta tulleiden vankien keskuudessa. Heistä 4 kuoli jo junakuljetuksen kestäessä. Ensimmäisten viikkojen aikana Tammisaaren saapumisen jälkeen heistä oli menehtynyt jo yli 100.

Naisvankeja oli leirillä kesäkuussa 644. Kolmen viikon jälkeen

Tammisaaren vankileirin muistomerkillä pidettiin Tie Tammisaaren -muistotapahtuma 9. kesäkuuta. Suomen suurimman joukkohaudan muistomerkki sai samalla uuden tekstilaatan.

heidät siirrettiin junakuljetuksella Helsinkiin Santahaminan leirille.

Dragsvikin vankileirillä vallitsi keskitysleirimäiset olot, piinaava nälkä, tilanahtaus, epäpuhtaudet sekä juomakelpoisen veden jatkuva vähyys. Sadistisista olosuhteista kertoo sekin, että meren ranta oli aivan vieressä, mutta sinne oli kulku estetty piikkilanka-aidoilla. Heinäkuussa rannan portti aukaistiin. Silloin vankien kunto oli jo niin heikko, etteivät kaikki jaksaneet sinne kävellä.

Kuolleisuus leirillä kasvoi päivä päivältä. Pahimmillaan kuoli nälkään ja tauteihin päivässä 80 vankia. Kesäkuussa kuolleita oli 418 ja heinäkuussa jo 977. Vankilaviranomaisten ruokataulukoiden mukaan kaloria määrät täyttyivät, valitettavasti vain paperilla.

Alkuaikoina oli omaisilta estetty, ampumisen uhalla, ruokapakettien lähettäminen vangeille. Varoitukseksi muille leipää anellut vanki ammuttiin kuoliaaksi vaimonsa silmien edessä. Heinäkuun puolivälissä tarkistettujen ruokapakettien vastaanottaminen sallittiin. Tämä pelasti monen hengen.

Ulkomainen painostus pelasti osan vangeista

Leirin töihin osallistuvat vangit saivat hieman suuremman ruokaannoksen. Töihin pääseminen oli monelle henkiinjäämisen edellytys. Yksi karmeimmista töistä oli kuolleiden vankien kantaminen ja hautaaminen. Työryhmään kuului 60 miestä, joista 30 kaivoi hautoja ja toinen puoli huilasi. Sitten vuoro vaihtui. Ruoveteläinen Lauri Niskonen joutui joukkohaudalle tuodusta ruumiskasasta hautaamaan oman isänsä. Tätä järkytystä hän ei unohtanut koskaan.

Kaikki vangitut oli tuotu ilman oikeudenkäyntiä leirille. Tuomioiden jakaminen alkoi vasta heinäkuussa. Puolustajia ei tuomituilla ollut. Syyttäjien tukena olivat vankien kotipitäjien suojeluskuntien epä-määräiset lausunnot.

Heinäkuun lopulla vankileirin ylilääkäriksi palkattiin professori Robert Tigerstedt, joka tutustumiskierroksellaan näki karmean tilanteen leirillä. Tigerstedtin tekemä salainen yhteenveto leirin epäkohdista sotaministerille ja vankeinhoiton ylilääkärille vuoti ruotsalaiseen lehdistöön kuukautta myöhemmin. Kansainvälisen lehdistön ja omaisten painostuksen turvin olot leirillä rupesivat paranemaan pikkuhiljaa.

Suuren vankimäärän ja jatkuvasti kasvavan leirien kuolleisuuden johdosta valkoinen armeija joutui lopulta päästämään ehdonalaisen tuomion saaneita vapauteen. Kuolemantuomion saaneet ja armonanomuksen täyttäneet kuljetettiin Helsingin edustan Isosaaren odottamaan tuomion täyttymistä.

Mikä mahtoi olla vapautuneen vangin kohtalo, kun hän nälkäkuoleman rajoilla saapui vihdoinkin kotiin? Moni kuoli muutamassa päivässä, kun söi liikaa. Ruoveteläinen 19-vuotias Arne Idman kuoli helmikuussa 1919. Hänen isänsä oli kuollut Tammisaaren leirillä jo kesäkuussa ja veljensä kuukautta myöhemmin. ■

KIITÄMME: Vankien elämän kuvaimista keskitysleirillä ja sen jälkeen.

MOITIMME: Lievää jälkiviisautta ja toisen maailmansodan tuloksen arviointia.

RAKENNUSMITTAUKSEN OPINNOT 5.11.18 – 24.5.19

Opinnot soveltuvat kaikille rakennusalan työkokemusta omaaville.

KOULUTUKSEN HINTA:
695 €

LISÄTIETOJA:
Jan Nordström 040 504 3061
tai jan.nordstrom@kio.fi

ILMOITTAUTUMISET 12.10. MENNESSÄ:
www.kio.fi/ammattillinen koulutus

Kotorannantie 49, 05250 Kiljava (Nurmijärvi)
p 09 276251 www.kio.fi, kurssit@kio.fi

Osastot 001 ja 066 Varsovassa

Monivuotinen yhteistoiminta Helsingin ja Lahden kirvesmiesten välillä poiki tälle keväälle yhteismatkan Puolaan Varsovaan. Kävimme tutustumassa Puolan rakennusliittoon.

Rakentamibuumi käy siellä kuumempina kuin Suomessa. Rakenteilla oli valtavia toimistokolosseja ja lukuisia kauppakeskuksia. Myös asuntoja tehdään paljon. Pelkästään alkuvuoden aikana on investoitu yli 4 miljardia euroa asuntorakentamiseen.

Rakennustyöntekijöistä on kova pula. Sitä helpottamaan Puola on sopinut rajanaapureidensa kanssa erillissopimuksia, jolla mahdollistetaan työvoiman tuonti ilman työlupia puolen vuoden ajaksi. Leveämmän leivän perään on tulijoita. Ukrainasta on saapunut yli 2 miljoonaa työläistä Puolan työmarkkinoille, heistä noin 200 000 on rakennustöissä. Myös Valko-Venäjältä, Moldovasta, Armeniasta ja Venäjältä on saavuttu runsain joukoin. Kukaan ei valvo tätä työvoimaliikennettä.

Tämä työvoimamassa on 350 000 rakennusalan yrityksen käytössä ilman mitään tessien suojaa. Työaikalakia ei valvota, käytännössä tehdään 10–12 tunnin päiviä. Työnantajakaan eivät halua kuulua työnantajajärjestykseen, jottei vain tulisi veloitteita työntekijöitä kohtaan. Suuremmissa rakennusalan yrityksissä on omat työehtonsa, tosin työntekijät eivät ole niitä sopimassa.

Lisäksi työntekijöitä pakotetaan yrittäjiksi. Silloin ei edes työehtolakia tarvitse noudattaa. Voi surutta teettää yliptkää päivää, orjapalkalla kenenkään puuttumatta tähän riistotointaan.

Aloittelevan rakentajan kuukausipalkka on 600–700 euroa. Huippuammattilainen ansaitsee 1 000–1 500 euroa kuukaudessa. Puolan rakennusliiton tietojen mukaan puolalainen työmies

ansaitsee 4 kertaa paremmin muualla Euroopassa. Tosin tänne tulevat kaverit seulotaan tarkkaan. Liittoon kuuluvat eivät pääse vuokrafirmojen listoille.

Rakennusalan tapaturmataajuus on Puolassa korkea. Vuonna 2017 sattui 76 kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Puolan rakennusliiton jäsenet ovat pulassa

Puolan rakennusliitolla on pitkä, 120 vuoden historia takanaan. Jäseniä on nykyisin 10 000, liitto aivan aseeton tänä päivänä työläisten riiston poistamisessa. Liiton edustajat yrittävät keskustella niiden harvojen yritysten kanssa, jotka keskusteluun suostuvat. Aiheena yleensä työntekijän työehdot ja työolot. Niistä on neuvoteltu jo vuosikymmenien ajan. Tuloksena vain lupauksia, joita ei tarvitse pitää.

Liittoon kuuluminen on vähäistä ja työntekijöiden usko muutoksiin on aivan nollassa. Liitolalla on 14 alueellista järjestöä ja 260 perusosastoa.

Osaston voi perustaa vain työmaakohtaisesti, jos saman työnantajan palveluksessa on yli 10 työntekijää. Tällöin nämä työntekijät voivat neuvotella työnantajan kanssa työehdoista liiton avustuksella. Varmaan arvaattekin miksi noita rakennusalan yrityksiä on 350 000 kappaletta. Suurin osa on alle 10 työntekijän yrityksiä.

Puolassa on lakisääteinen minimituntipalkka. Sen alle ei saisi maksaa, mutta tätä ei valvota. Liitto haluaisi selvät palkkataulukot ja minimipalkat, mutta vastapuolella ei ole ketään kenen kanssa voisi neuvotella. Liitto voi tarjota jäsenilleen vain juridista apua.

Paikallavalu on tavallinen työtap

Vierailimme israelilaisen rakennusliikkeen asuintalotyömaalla varsovalaisessa lähiössä. Talot ra-

kennetaan paikalla valaen, niin holvit kuin seinätkin. Laatu oli ihan hyvää. Työmaan siisteys oli merkillepantavaa. Meitä varten ei oltu siivotettu, vaan jokainen urakoitsija siivoaa jälkensä. Rakentamisaikataulu ei ollut niin kireä kuin meillä. Sisätyöt tekniikan osalta aloitetaan vasta kun runko ja vesikatko ovat valmiina. Maan tavan mukaan asunto jää raakapinnalle.

Tällaisen asunnon lähtöhinta on noin 2 000 euroa neliöltä. Keskustan asunnot uusissa rakenteilla olevissa taloissa ovat euroa yli 7 000 euroa neliöltä. Asunnoista on yleensä jo 40 prosenttia myyty ennekuin edes kaivuri on tullut tontille. Varakkaat ja keskituloiset ostelevat asuntoja, yleensä käteisellä.

Vuokra-asuminen on Puolassa ihan uusi asia. Varsovassa oli tekeillä ihan ensimmäinen vuokratalo-yhtiökin.

Skanska on suurimpia toimitilarakentajia Puolassa. Myös YIT:llä oli 2 kerrostalokohdetta käynnissä Varsovan esikaupungeissa.

Puolan rakennusliiton kansainvälisten asioiden sihteeri Jakub Kus kehui vuolaasti Suomen Rakennusliiton saavutuksia työehtojen ja työolojen parantamiseksi. Meidän liittomme on Euroopan laajuisestikin ainoa liitto, jonka jäsenmäärä on kasvusuunnassa. Muissa maissa lainsäädäntöä on muutettu työntekijävastaisiksi ja tämä on aiheuttanut jäsenkatkoa.

Yhteenvetona voi todeta, että Suomen Rakennusliitto ja me järjestäytyneet ammattiliiton jäsenet olemme se voima, joka estää ja tulee estämään Puolan kaltaisen rakennustyön halpamyynnin sekä työntekijöiden riistämisen. ■

Pasi Heikkinen

os. 001:n taloudenhoitaja

Työttömyyttä karkuun Norjaan

Kylmän talven tapahtumat. Eero Paso. Atrain & Nord.

Karri Hovi

Kylmän talven tapahtumat -kirjan pääreissumies Antero Koirakan-gas saa yllättäen lopputilin rakennustarvikekaupasta. Antero lähtee luonnollisesti käteen lyödyn lopputilin turvin hukuttamaan murheitaan lähimpään kapakkaan. Tästä alkaa jo tulla tuttu tapa, kunnes yhtenä iltana pöytänsä sattuvat istahtamaan kohtalotoverit Teuvo ja Jaakko.

Töitä ei ole juomaveikoista kellenä ja talvisesta Oulusta niitä ei helposti löydy.

– Vaan kalatehtaalla Jäämeren rannalla duunia on ja palkatkin ovat vähän toista kuin täällä kotopuolesa, kaverukset hehkuttavat suureen ääneen.

Antero käykin seuraavana päivänä työvoimatoimistossa tiedustelemassa asioiden oikeaa laitaa ja hänet osoitetaan saman tien Ruijaan kalankäsittelytöihin. Rovaniemen

junaan löytävät tiensä myös kumppanukset Teuvo ja Jaakko. Matkalla vastaan osuu yksi jos toinenkin kiintoisa kanssaihminen. Reissua taitetaan junan lisäksi peukalokyydin turvin ja loppupätkä postiauton kyydissä.

Antero sopeutuu kalankäsittelytyöhön ilman ongelmia, mutta kylästyneet matkatoverit päättävät, että joululomalta eivät tehtaaseen enää palaa. Arki kalatehtaalla on puuduttavan raskasta ja työpäivät pitkiä. Toisaalta taas vapaa-aikana rentoututaan ja nollataan pääkoppa porukalla. Parakkielämä ei ole mitään luksusta, mutta on siinäkin pienet hienot hetkensä. Kevään saapuessa päivät pitenevät ja duunarit paiskovat hommia kiivaaseen tahtiin. Kohota koittaa kalojen rauhoitusaika ja odotettu kesäloma.

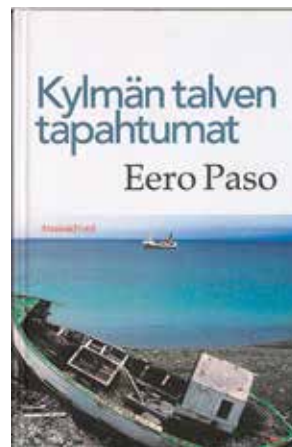
Kirjailija ja rakennusmies Eero Paso kertoo työhistoriansa olevan pitkän ja kirjavan kuin tilkkutä-

kin. Hieno juttu on, että hän on halunnut hyödyntää kokemuksiaan tätä romaania kirjoittaessaan. Kylmän talven tapahtumat perustuu mitä ilmeisemmin miehen omiin kulkemisiin ja sattumuksiin. On niitä mahtunut vastoinkäymisiäkin taipaleeseen, mutta enimmäkseen hänen elonsa on ollut kohtuu antoisaa.

Yhtenä innoituksen lähteenä on mielestäni toiminut myös kuuluisa Matkalla-kirja, jossa beat-kirjailija Jack Kerouac kuvailee Amerikan nuorison elämäkokemusten nälkää muinaisella 1950-luvulla.

Tämä kotimainen vastineensa on onneksi paljon helpommin luettava ja omaksuttava romaani.

Kylmän talven tapahtumat -kirjan kaltaisia omiin tavallisten ihmisen kokemuksiin nojavia romaaneja toivoisi ilmestyvän useampiakin. Monella meistä on varmasti mieleen painuneita ja lukijoita kiinnostavia kokemuksia repussaan. Oikean

kirjan kirjoittaminen ja vieläpä sen julkaiseminen ei ole mikään helppo homma, mutta Eero Paso on siinä onnistunut varsin mallikelpoisesti.

Tämä kirja kannattaa lukijahmissen hankkia käpäliinsä ja lukea ajatuksella. ■

KIITÄMME: Aitoa ja koskettavaakin lukukokemusta.

MOITIMME: Tarina olisi voinut olla pidempikin.

Pannaan kotona

Jakob Nielsen ja Mikael Zetterberg: *Oma pikku panimo – Todella hyvää olutta kotikeittiössä.* Atena.

Johanna Hellsten

Mukavasti käsityöolutbuumin harjalla ratsastaen ilmestynyt *Oma pikku panimo* -kirja tarjoaa yksinkertaisen ja hauskan kirjoitetun oppaan jokaiselle oluen panemisesta kiinnostuneelle kotikokille.

Kirjan ideana on nimenomaan neuvoa, kuinka tuotetaan pieniä määriä herkullisia oluita. Yleensä

oluen panon ohjeet koskevat niin isoja määriä, että siinä olisi amatöörillä hörppimistä, varsinkin kun olut ei säily hyvänä loputtoman pitkään. Tarvittavat välineet ja raaka-aineet on esitelty kattavasti ja ohjeet ovat yksityiskohtaisia ja selkeitä.

Eri oluita juodaan eri aikoina, joten kirja on jaoteltu yleisohjeiden jälkeen vuodenaikojen mukaan. On kesäisiä lagereita, hedelmäisiä ipo-

ja ja tuhteja portereita talveksi. Ohjelistalle on myös päässyt syksyksi siideri. Siinäpä oiva idea, mikäli oman pihan omenapuut tuottavat yhtä massiivisen sadon kuin viime vuonna. ■

KIITÄMME: Yksinkertaisia ohjeita ja selkeää kuvitusta.

MOITIMME: Oispa kaljaa.

HYVINVOINTILOMAT RY:N LOMA AIKUISILLE 2018

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Hyvinvointilomat lähettää kutsukirjeen ja laskun loman saaneille. Lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Huomioithan, että jos ilmoitat sähköpostiosoitteesi niin kutsu ja lasku tulevat ensisijaisesti sähköpostiosoitteeseesi. Lomakohtainen lähettää noin kolme viikkoa ennen loman alkua lomalaisille kirjeen, jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta. Loma toteutetaan sosiaali- ja terveysministeriön tuella Veikkauksen tuotoista.

Lautsian lomakeskus

Lautsiankuja 20, 14700 Hauho
www.lautsia.fi

Lomakeskus sijaitsee Hauholla keskellä kauneinta Kanta-Hämäläistä luontoa. Majoitus kahden hengen huoneissa (yhden hengen huoneesta lisämaksu 20 €/vrk). Täysihoiteloma sisältää: aamiaisen, lounaan ja päivällisen sekä yhteistä ohjelmaa. Omavastuu on 100 €/5 vrk/hlö.

Sydänloma 1.–6.10.2018 Hakuaika 1.8.–30.8.2018

sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajestot.fi/t/HYVINVOINT/Calendar/info/28423>

Hakulomake paperisena:

Voit ladata tulostettavan (PDF) hakemuslomakkeen www.hyvinvointilomat.fi, tai tilata sen soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle p. 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:

Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

Hae nyt kunnan työn lähettilääksi!

SASK KOULUTTAA taas uusia kunnan työn lähettiläitä. Kaksipäiväinen kurssi järjestetään Hotelli Haagassa Helsingissä 29.–30. syyskuuta. Haku koulutukseen päättyy 2. syyskuuta.

Kiinnostaako sinua kansainvälinen vaikuttaminen ja solidaarisuustyö? Haluatko olla itse valitsemallasi tavalla mukana SASKin vapaaehtoisverkostossa ja vaikuttaa työntekijöiden oikeuksien puolesta?

SASKin koulutus on avoin kaikkien suomalaisten ammattiliittojen ja -järjestöjen jäsenille.

Viikonlopun aikana pureudutaan kampanjatyöhön sekä SASKin toimintaan kehittyvissä maissa niin alustusten, keskustelun kuin työpajojenkin kautta. Koulutetuilla kunnan työn lähettiläillä on uutta itsevarmuutta toimia solidaarisuustyön äänitorvina omissa verkostoissaan ja vaikka tapahtumissa.

Lue SASKin verkkojuttu kevään koulutukseen osallistujien tunnelmista.

Koulutus alkaa lauantaina 29. syyskuuta kello 10 ja päättyy sunnuntaina 30. syyskuuta kello 14 mennessä. SASK maksaa kaikkien osallistujien majoituksen, ruoan ja ohjelman. Pitkämattalaisille SASK kustantaa myös matkat halvimman kulkuvälineen mukaan.

Voit hakea koulutukseen tällä lomakkeella 2. syyskuuta asti, ja valinnoista ilmoitetaan hakijoille syyskuun puoliväliin mennessä.

Tavoitteena on, että koulutukseen osallistuisi mahdollisimman tasapuolisesti SASKin toiminnasta kiinnostuneita ihmisiä eri ammattiliitoista eri puolilta Suomea. Tervetuloa mukaan! ■

Onnea on, kun voi itkeä ja nauraa

Ilosia aikoja, Mielensäpahoittaja. Draamakomedia. Suomi 2018. Ohjau Tiina Lymi. Pääosissa Heikki Kinnunen, Satu Tuuli Karhu, Elina Knihtilä, Jani Volanen, Janne Reinikainen. 1 h 58 min. K-12

Tommi Pietarinen

Kyllä ei olisi uskonut **Tuomas Kyrön** alkuperäisistä radiopakinoista, että jonakin päivänä Mielensäpahoittaja tuottaa yleisölle mielihyvää menestyselokuvassa, jossa eheyttään hellästi paitsi isän ja pojan myös isoisän ja pojantyttären, isän ja tyttären, äidin ja tyttären, kahden veljeksen sekä aviomiehen ja vaimon nuukahtaneet välit. Viihdyttävää ja koskettavaa draamakomediaa voisikin suositella koko suvulle, ellei se olisi kielletty alle 12-vuotiailta yhden turhan panokohtauksen vuoksi.

Maailmalle hajonnut porukka saadaan tarinaa varten koolle, kun Mielensäpahoittajan vaimo kuolee. Myös leski päättää päivänsä ja höyläilee itselleen arkkua halkoliiterissä. Sukupolvet erottaa syvä kuilu, ja tunnelma hautajaisissa onkin paitsi vitsikäs myös kireä. Karvareuhkan vastapelurina nähdään kotinsa nuorena jättänyt Pekka, joka on luonut liikemiesuran Belgiassa ja patistelee nyt Princetonin huippuyliopistoon valittua tyttärtään samaan oravanpyörään.

17-vuotiaalla Sofialla on kuitenkin salaisuus, joka johdattaa hänet piileksimään äksyn isoisän yläkammariin, isänsä entiseen huoneeseen. Vanhuus ja nuoruus tutustuvat toisiinsa maalaismaisemassa samalla kun epäaitouteen vajonnut Pekka viettää vaimoineen ökylomaa Aulangolla ja kuvittelee tyttärensä verkostoituvan bisnesssuilla Helsingissä. Isoisälle on suunnitteilla elämän ehto hoitokodissa.

Sopivasti nyrjähtänyttä henkilögalleriaa täydentävät naapurin Kolehmainen, jolla on äärimmäisen hyvä kuulo, sekä kunnanlääkäri Kivinkinen, joka yrittää turhaan käreäyttää ajokortittoman sankarimme Ford Escortin ratista.

Edellisestä elokuvasta pääosajussilla palkittiin **Antti Litja**, ja nyt saman pystin soisi **Heikki Kinnuselle**. Ilmiömainen **Satu Tuuli Karhu** käy läpi nuoren naisen tunnetiloja, ja **Jani Volanen** naurattaa kaikkea kotimaista vihaavana Pekkana. Myös sivuosille on sorvattu hauskoja repliikkejä ja tilanteita.

Vuonna 2016 ilmestynyt romaani ja sen jäärahahmo ovatkin sellainen hedelmävarasto, että käsikirjoittajakolmikolla (**Tiina Lymi**, **Tuomas Kyrö**, **Juha Lehtola**) on ollut vaikeuksia sovittaa kaikki banaaninsa yhteen elokuvaan. Edellä mainitun rattoilun lisäksi turhilita tuntuvat kulttuurien kirjoja sekä kehittyvää maaseutua mainostavat kohtaukset.

2 tuntia uhkaakin täytyä, ennen kuin leskimies on nujertanut surunsa, lapsenlapsi aloittanut uuden elämän, menneet synnit annettu anteeksi ja mieltä ylentäviä loppukohtauksia nähty useampi kuin yksi. Mutta kuten elokuva opettaa: Elämä on matka, joka kannattaa kulkea loppuun asti. ■

KIITÄMME: Päähenkilön lämmintä päähinettä.

MOITIMME: Vuoden 2017 eli kuvauskesän huonoja ilmoja.

1978 UTKUJÄRVEN MAJAT

Ystäviä, elämyksiä ja voimaa Lapin luonnosta. Pysyvään muutokseen -jaksot aikuisille nyt haettavissa!

Ohjelmassa patikointia, hyvä ruokaa, mukavaa yhdessäoloa ja paljon muuta. Pysyvään muutokseen -hyvinvointijakso on laajuudeltaan kolmivaiheinen ja se on tarkoitettu kaikille työikäisille.

Saavuta lempeästi tavoitteet todeksi ja elämäsi pysyvä muutos Utkujärven majoilla. Koe Lapin mystinen luonto ja Utkun rauha.

Jakson hinta, joka sisältää majoituksen, täysihoidon ja ohjelman, on 25 € /vrk. **5.–8.11.2018 ja 9.–12.11.2018**

Lisätiedot ja haku: tatsi.org/lapintaikaa

Tatsi
- Työttömän puolella

Kun teet töitä kotitalouksille, kokeile uutta palkkalaskuria!

Tehdystä työstä ei jää epäselvyyttä, kun lähetät palkkalaskelman palkkalaskurin avulla työnantajalle maksettavaksi.

- Mukana ovat myös TESin erät, sekä kulut ja kilometrikorvaukset.
- Palvelu on työntekijälle ilmainen, eikä käyttö velvoita sinua mihinkään.
- Muutaman euron palvelumaksun maksaa työnantaja.

1 REKISTERÖIDY ILMAISEKSI

2 LÄHETÄ LASKELMA TYÖNANTAJALLE

3 OSAAJAPROFIILI: TYÖNANTAJAT LÖYTÄVÄT SINUT

REKISTERÖIDY ILMAISEKSI OSOITTEESSA:

WWW.PALKKAUS.FI

Rakennusliitto palkkaus.fi

Voittajajoukkue Seinäjoki I: Veli-Matti Poola (vas), Veli-Matti Kajaala, Erkki Leppälä (MVP) kuvassa myös palkitut Asko Huosionmaa (herrasmies) Martti Siltaoja sekä Tapani Vesterback (sisupalkinto) ja tsemppari Johanna Välimaa.

Aika mennyt palasi näyttävästi!

Jere Hyytinen

Lauantai 9. kesäkuuta oli hieno päivä Pohjanmaan aluejärjestölle, sillä alueen osastoista kasatut joukkueet herättivät henkiin perinteiset Herrasmieskilpailut. Sorsatien kentällä Vaasassa käydyistä herrasmieskilpailuista muodostui melkoinen titaanien taisto, kun 9 joukkuetta 5 osastosta otti mitata toisistaan, tavoitteenaan saada nimensä himoitun kiertopalkinnon kylkeen.

Herrasmieskilpailu-palkinto on kiertänyt vuodesta 1993 pitkin maakuntaa. Edellisen kerran kilpailut järjestettiin vuonna 2013. Tämä on viimeinen kerta, kun palkinnosta on

kisattu. Nyt siis tehtiin näyttävä paluu kisakentille.

Herrasmieskilpailujen tapojen mukaan voittajajoukkue järjestää seuraavat kilpailut, joten tänä vuonna järjestäjänä toimi vuoden 2013 voittajajoukkue eli Rakennusliiton Pohjanmaan aluetoimisto. Tänä vuonna aluetoimistolla ei ollut omaa joukkuetta.

Sää oli mitä mainioin kisailulle, kuten Suomen aurinkoisimmasa kaupungissa on tapana. Aurinko paistoi ja myös tuuli tarjosi pienen lisähaasteen lajien suorittamiseen. Kilpailu käytiin kolmehenkisillä joukkueilla.

Banaanilla ja suklaalla terästetyt joukkueet mittailivat taitojaan 8 la-

jissa. Lajeina olivat köydenveto, pentankki, keihäänheitto, frisbeegolf, ammunta, pallonheitto, pingis-viesti sekä aivojumbppa. Lähemmäs 3 viikkoa kestäneen laskemisen sekä protestiajan jälkeen lopullinen pistetaulukko löytyy ohesta.

Seinäjoen osasto 041 otti siis kolmoisvoiton. Ykkösenä oli Seinäjoen ykkösjoukkue, vaikka köydenvedossa se jäi toiseksi Vaasan osasto 075:n voittaessa tuon karskien miesten lajin. Vuoden 2019 herrasmieskilpailut järjestää siis Seinäjoen osasto.

Kilpailussa jaettiin myös 4 muuta palkintoa, näistä 3 valittiin osallistujien yksimielisellä päätöksellä. Kilpailun herrasmiehenä palkittiin Asko Huosionmaa, os. 095. Tsempparina palkittiin Johanna Välimaa os. 095:sta ja sisupalkinnolla palkittiin uskomatonta sisukkuutta kilpailuissa osoittaneet Tapa-

ni Vesterback ja Martti Siltaoja, molemmat kisasivat toinen käsi paketissa. Voittajajoukkue valitsi keskuudestaan myös MVP-palkinnon saajan eli tärkeimmän pelaajan palkinnon, jonka sai Erkki Leppälä. ■

Herrasmieskilpailujen tulokset

Seinäjoki I	124
Seinäjoki yksikätiset	120
(pisteet kerrottu kahdella käsien määrän vuoksi)	
Seinäjoki muurarit	108
Kurikka	105
Laihia II	82
Vaasa 95 II	77
Vaasa 75	77
Laihia I	63
Vaasa 95 I	39

FinnMETKO

2018

Jämsä 30.8.-1.9.

www.finnmetko.fi

Ole tarkkana ilmoitusten lähettämisessä!

Postitse lähetettäessä kuoressa on ehdottomasti oltava merkintä:
Rakentaja-lehti/ilmoitukset, PL 307, 00531 Helsinki

Sähköpostit on lähetettävä osoitteella: ilmoitukset@rakennusliitto.fi
tai faksilla: 020 774 3061.

**Kun lähetät ilmoituksen Rakentaja-lehteen, muistathan merkitä yhteystietosi!
Toimitus muokkaa tarvittaessa lehden ilmoitussivuille tulevaa materiaalia.
Ilmoitussivuille tarkoitettujen tekstien tulee olla lyhyitä.**

TAPAHTUMAT**Turun rakentajaveteraanit**

Syksyn kokoukset maanantaisin klo 10, Turun aletoimiston tilat, Uudenmaankatu 6a, Turku. Seuraavasti: 17.9., 8.10., 12.11., joulukuun kokousaika vielä avoin. Kahvi- ja pullatarjoilu. Tervetuloa sankoin joukoin mukaan!

Os. 004, Helsingin sisävalmistemiehet

Virkistysmatka 21.–23.9. Müncheniin. Matka on omakustanteinen. Lopullinen hinta määrytyy osallistujamäärän mukaan. Lisätietoja ja sitovat ilmoittautumiset viimeistään pe 24.8., Ari Koli p. +358 503 374 938. Tervetuloa! Hallitus

Os. 029, Kuusankoski

Rantaongintakilpailut la 18.8., Korian Kallioniemi, tanssilavan ranta. Ilmoittautumiset klo 9.30 paikan päällä. Kilpailuaika klo 10–12. Palkintojenjako ja kahvit ovat heti kilpailun päätyttyä Puustellissa. Hallitus

Os. 041, Seinäjoki

Kuukausikokous ke 12.9. klo 19, Vapaudentie 32–34 B, Seinäjoki. Käsitellään esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 059, Oulu

Syysretki 26.–28.10. Vuokattiin. Tarkemmat tiedot osaston kotisivuilta: <https://osasto059oulu.rakennusliitto.net/> Hallitus

Os. 100, Hämeenlinna

Korjaus edellisessä numerossa olleeseen väärään viikonpäivään. Mato-onkikilpailujen oikea päivä on sunnuntaina 26.8. Linnan rannassa. Kilpailuaika kello 11–13. Omat sarjat miehille, naisille ja lapsille. Tervetuloa! Hallitus

Os. 320, Laihia

Kalastuspäivä la 25.8. klo 11, Säiläsjärvi, Jurva, Kurikka. Onget, virvelit, madot ja toukat mukaan. Hallitus

Os. 342, Jyväskylän kirvesmiehet

Syyskauden avajaiset tikkakisoineen to 30.8. klo 18 Ladun majalla,

Ronsuntaipaleentie 279, Jyväskylä. Tervetuloa! Hallitus

Os. 349, Matinkylä

Kuukausikokous ma 10.9. klo 18, Matinkylän pirtti, Keskipäivänkuja 4, Espoo. Käsitellään esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 374, Tohmajärvi

Yleinen kokous to 30.8. klo 18, Työväentalo, Työväentie 2, Tohmajärvi. Käsitellään osaston purkamisen ja muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! Hallitus

Os. 397, Hämeenlinnan putkimiehet ja -eristäjät

Onkikilpailut la 18.8. klo 9, Alajärvi. Hallitus

Os. 553, Ikaalinen

Syysristeily 29.–30.9. Tallinnaan Silja Europalla, Ikaalisten matkatoimiston kautta. Kuljetus lähtee la 29.9. klo 12.05 Parkanon Shelliltä. Rajoitettu määrä kahden hengen hyttejä! Sitovat ilmoittautumiset viimeistään pe 31.8., Kalevi p. 050 058 2073. Hallitus

Os. 579, Kouvolan putkimiehet ja -eristäjät

Rantaongintakilpailut la 25.8. klo 9–13 Pessankosken sillalla. Kutsumme os. 60:n jäsenet mukaan kilpailuumme. Tervetuloa joukolla mukaan viettämään perinteisin menoin leppoosaa päivää! Hallitus

Os. 603, Turun muurarit

Veteraanitapaamiset jatkuvat syyskuusta alkaen joka kuukauden toinen tiistai klo 11, Turun aluetoimisto, Uudenmaankatu 6a, Turku. Seuraava tapaaminen ti 11.9. Hallitus

KUOLLEITA**Moisio Martti Kalevi**

Osastomme pitkäaikainen jäsen Martti Kalevi Moisio kuoli 24.5.2018. Hän oli syntynyt 7.11.1929 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.5.1952. Muistoa kunnioittaen Os. 601, Helsingin muurarit

Rainio Lauri Uolevi

Osastomme jäsen Lauri Uolevi Rainio kuoli 6.7.2018. Hän oli syntynyt 1.5.1947 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 13.9.1982. Muistoa kunnioittaen Os. 042, Hyvinkää

Saarinen Immo

Osastomme pitkäaikainen jäsen Immo Saarinen kuoli 3.8.2018. Hän oli syntynyt 1.8.1930 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.5.1954. Muistoa kunnioittaen Os. 011, Turun maalarit ja matto-miehet

SAARROT**RAKENNUSLIITON JULISTAMAT SAARROT**

Tarkemmat tiedot löytyvät internetistä <http://rakennusliitto.fi/saarrot>

VOIMASSAOLEVAT SAARROT 2.6.2018:

- ACC Law Oy
- Aiari Grupp Oü
- AJE Ehitus Oü
- Alina Grupp Oü
- Alnar Järvi Oü
- Anesko Oy
- Artexx
- A-ryhmä Asennus Oy
- Oy Aureli Ltd
- Autlan Projekt Oü
- Balticale Oü
- BCA Group Oy
- Betamer Eesti OüBluescreen Oü
- Budtek Sp. Z.o.o.
- Carinaland Oü
- Concord Group Oü
- CNS Services Oy
- Dedas Oü
- DED Kompanii Oü
- Degtab Oü
- Detroit Oü
- DPNB Group Oü
- Duramek Oy
- Edinet Partner OyEdmonton Oü
- EE Ranakam Oy
- Efira Invest Oü
- Egerton Oü
- Eikner Oü
- E-K Prof.com Oy
- Elkotek Oy
- Enner Ehitus Oü
- Enta Ehitus Grupp Oü
- Etelä-Suomen kiinteistö ja autohuolto Oy
- EU Finnes (19.11.2013 alk. Oy

- ELDAIT Ab)
- Eurobuild Group Oü
- Europe Ehitus Oü
- Eu Steinbau Oy
- Faskom Oy
- Fatmus Ehitus Oü
- Feluko Oü
- FHU PM-BUD
- Fin Purkajat Oy
- Fincity Oü
- Finlandia-Maalaus ja Målning Ky
- FR-Yhtiöt Oy
- Garantmeister Oü
- Goldspirit Oü
- Grol-Bud Oy
- GS Invest Oü
- Hansa Meistrimehed Oü
- Harald Rentopower Oü
- Harts Ehitus Oü
- Hausland Oü
- Helmhold Oü
- Henno-Invest Ltd Oy
- Hordinal Oü
- Idc Budownictwo
- Indiman Oy
- Individuali imone Suvireta
- Kalma Ehitus Oü
- Kamu-Adma Project Oy
- Keskustan Talex & Tar Oy
- Kirvesmies Oy
- Kobolt 9 Oy
- Kortek RE Oü
- KVD Systems Oü
- Lemamaks Ehitus Oü
- Leviehitus Oü
- Mattic Oü
- Mauneks Oü
- Maximum Group Oü
- Meticon Oy
- Miedzynarodowny Serwis Budowlany MSB Sp. Z.o.o.
- MKJ Yhtiöt Oy
- Montevista Oü
- MTA Rakennus Oy
- MT Project Oy
- Multimaaler Oü
- My Property Oy
- 4 Naela Oü
- Naabob Ehitus Oü
- Narova Oy
- Navero Oy
- Nordic Manager Oü
- Offwall Oy
- Olster Grupp Oü
- OPNG Linnaarenduse Oü
- Orasgrupp Oü
- Oravapoisid Oü
- PG Ehitus Oü
- Pirta Laevad as
- Piva Kivi Oü
- Polygon Finland Oy (hakusaarto)
- Porin NRT Oy
- Preliia Grupp Oü
- Primebygg Oü
- Proberto Oü
- Projekt 10 Oü
- Prolainer Oü
- Prostein Oü
- Purku ja Tasoite Pichon Oy
- Putki Service Oy
- Rakennusexpertit JKL
- Rakennus MK Oü
- Rakennus Nordblue Oy
- Rakso Oü
- Ravent Team Oü
- Ready and Go Consulting Oy
- Rees Rakendus Oü
- Rekrum Oy Ab
- Rentaworker Oü

- Riaboshapka Dmytro tmi
- Rimatex Oy
- Risle Oy
- Roiha Oy
- Sarikas Oü
- Satakunnan Laaturakennus Oy
- Satikuti Invest Oü
- Savega AS
- Scantrim Oy
- SDD Company Oy
- SGT Group Oü
- Sia Intertech
- Siivous –Expertit Osuuskunta
- Sloor Oü
- Slovax s.r.o
- Spectra Holding Oü
- Stabil Group Oy
- Stabil Project Oü
- Stadirak Oy
- Suomen Lujatyö Oy
- Sven Trading Ltd
- Targe Ehitus
- Tasokas Oü
- Telineservice Oü
- TG Kattomiehet Tmi
- Tiit Tamme
- Tonu Ehitus Oü
- TPA Palvelut Oy
- Tradeva UAB
- Treeplex Oy
- Triaad Grupp Oü
- T-Tarvike Oy
- TTR Rakennus Oü
- Tuotanto Vainio Ky
- Täpsi Team Oy
- Ultraserv Oü
- Unimaster Oü
- Vaasan teollisuusmaalauk Oy
- Vahotek Oy
- Vartix
- Venestail Oy
- Ventago Oü
- Vestkran Kranutleie & Byggmontering AS
- Vimeco Oy
- VR Track Oy (hakusaarto)

TAPAHTUMIA

KILPAILUKUTSU RAKENTAJAHAUKUT 2018

Aika: 7. – 8.9.2018, kilpailupäivä 8.9.

Paikka: Riistavalli, Riistavallintie 156, 60800 Ilmajoki (kilpailukeskus)

Osanottajat:

Rakennusliiton jäsenen omistama tai osuomistama hirvikoirarotuihin lukeutuva koira. Koiranohjaajan tulee olla Rakennusliiton jäsen. Osanotto on rajattu 14 koiraan. Koirat valitaan valtakunnallisen lohkojaon mukaisesti kolme koiraa kustakin lohokosta ja lisäksi lohkojaon ulkopuolelta vuoden 2017 voittaja sekä järjestäjien kilpailemaan asettama koira.

Valintakriteerit:

Valintakriteerinä käytetään ensisijaisesti koekaudelta 2017 saavutettuja HIRV-kokeen tuloksia. Tuloksista huomioidaan enintään kahden parhaan tuloksen keskiarvo.

Ilmoittautuminen:

Koiranomistaja ilmoittaa koiransa tiedot tuloksineen oman lohkon valitsijamiehelle viimeistään keskiviikkoon 29.8. mennessä.

Valitsijamiehet:

Pohjoinen: Juha Tuutijärvi, Lumilinnantie 19 A 1, 90630 Oulu, p. 045 125 7453

Länsi: Mikko Pentinmäki, Riistavallintie 274, 60800 Ilmajoki, p. 040 547 0165

Itä: Mikko Pehkonen, Kuusivaarantie 251, 83880 Kajoo, p. 0400 138 407

Etelä: Kalle Immonen, Horsmakuja 2 A 19, 01300 Vantaa, p. 040 847 5740

Osanottomaksu:

Osanottomaksu on 50 €, joka sisältää majoituksen, illallisen perjantaina 7.9, aamiaisen, maastoevät ja lounaan lauantaina 8.9. Osanottomaksu maksetaan kilpailupaikalla.

Tuomarit:

Kilpailujen ylituomarina toimii Hannu Pihlajamäki. Osanottaja tuo tullessaan ryhmätuomarikelpoisen tuomarin. Järjestäjän puolelta tulee jokaiseen maastoon opastuomari.

Tiedustelut:

Mikko Pentinmäki p. 040 547 0165 tai Pasi Penttilä p. 040 706 7638. Kilpailuun valituille koiranomistajille lähetetään erillinen vahvistuskirje, jossa tarkemmat tiedot kilpailukeskuksesta sekä muista tarvittavista asioista.

Palkinnot ja kiertopalkinnot:

Kilpailussa menestyneille tasokkaat palkinnot. Vuoden 2017 kiertopalkintojen voittajia pyydetään palauttamaan kiertopalkinnot keskiviikkoon 29.8. mennessä osoitteella: Rakennusliiton Pohjanmaan aluetoimisto, Pasi Penttilä, Pitkätie 43, 65100 Vaasa.

Järjestäjät:

Rakennusliitto ry ja Ilmajoen Metsästysseura ry

Raksa Videotiimi Keski-Suomi

Syyskauden 2018 ja kevätkauden 2019 kerhoillat torstaisin klo 17, Keski-Suomen aluetoimisto, Yrjönkatu 30, Jyväskylä. Kerhoillan kesto noin 2–3 tuntia.

Syyskausi 2018: 13.9., 27.9., 11.10., 25.10., 8.11., 22.11., 13.12.

Kevätkausi 2019 3.1., 17.1., 31.1., 14.2., 28.2., 14.3., 28.3., 11.4., 25.4., 9.5.

Videoinnista sekä kuvamateriaalin koostamisesta kiinnostuneet joukolla mukaan!

Tiedustelut: Orvo Hautakangas, p. 040 054 6759

NAISJAOSTON TOIMINTAA! Pirkanmaan alue

Aika: ke 12.9. klo.16.30

Paikka: Sorinkatu 4, Tampere

Tervehdys Naiset! Olemme taas aloittamassa naisjaoston toiminnan. Työllisyystilanne ja tasa-arvokeskustelu ovat tehneet tämän ajankohtaiseksi.

Kahvia ja kastettavaa on. Tule ja ota kaverit mukaan!

Os.10, Tampere toivottaa kaikki Pirkanmaan alueella työelämässä mukana olevat naiset mukaan naisjaostoon!

VETERAANIEKSI MATKA HELSINKIIN! Kymen alue

Aika: to 20.9.

Lähdemme jo perinteiselle matkalle, nyt Helsinkiin.

Matka suuntautuu Rakennusliiton keskus toimistolle ja Arkadianmäelle eduskuntaan. Menomatalla Kotkassa syödään lounas ja siitä matka jatkuu Helsinkiin.

Bussiaikataulu:

klo	7.00	Imatra, keskusliikenneasema
	7.10	Imatra, Olavinkadun pysäkki
	7.25	Joutseno, linja-autoasema
	7.40	Lauritsala, Karjalantien pikavuoropysäkki
	7.45	Lappeenranta, Peltolan koulu
	7.55	Uus-Lavola, Tikan pysäkki
	8.25	Taavetti, K-kauppa
	9.10	Kuusankoski, keskusta, turistipysäkki
	9.25	Kouvola, linja-autoasema
	10.15	Hamina, linja-autoasema
	10.40	Kotka, linja-autoasema
	10.45	Kotkassa ravintola Vaustissa, Keskuskatu 33, lounas Kotkalaiset voivat tulla suoraan lounaalle Vaustiin.
	12.00	Matka jatkuu kohti Helsinkiä
	17.30	Lähdetään kotimatalle

Ennakkoilmoittautumiset viimeistään ke 1.8.,

Jarkko Harjumaaskola p. 040 074 7381, jarkko.harjumaaskola@rakennusliitto.fi.

Mukaan mahtuu 50 ensin ilmoittautunutta!

Kymen veteraaniryhmä

JÄSENREKISTERI TIEDOTTAA!

Kun jätät eläkkeelle, toimitathan eläkepäätöksestä kopion jäsenrekisteriin, jotta oikeutesi jäsenmaksuvapautukseen tai mahdolliseen vapaaajasyhteeseen voidaan selvittää!

Osoite: asiakirjat@rakennusliitto.fi tai

Rakennusliitto ry/Skannauskeskus, PL 134, 70101 Kuopio.

Rakennusliitto ry

Siltasaarencatu 4, PL 307, 00531 Helsinki
Vaihde: 020 774 003
sähköposti: etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
www.rakennusliitto.fi

Keskustoimisto avoinna:

ma-to 8.30–16.00
pe 8.30–15.30
1.6.–31.8. ma–pe 8.30–15.15

Jäsenrekisteriin toimitettavien asiakirjojen postitusosoite:

Rakennusliitto ry/Skannauskeskus
PL 134, 70101 Kuopio

Palvelunumerot:

Jäsenyysasiat 020 690 231
Työnantajatilitykset 020 774 3344
Työttömyyskassa 020 690 230
Takaisinperintä 020 690 250
Palveluaika ma–pe 9.00–15.00
Työehtoasiat 020 690 232
Palveluaika ma–to 9.00–16.00
pe 9.00–15.30

Palvelunumeroihin soittaminen maksaa lankapuhelimesta soitettaessa liittymäsopimuksen mukaisen paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta soitettaessa matkapuhelinmaksun verran.

ALUETOIMISTOT

Toimistot avoinna:

avoinna vain maanantaisin 8.30–12.00 ja 13.00–16.30

Uudenmaan toimisto avoinna:

ma–to 8.30–16.30 ja pe 8.30–15.30
1.6.–31.8. ma 8.30–16.30 ja ti–pe 8.30–15.30

Toiminta-alueet:

ETELÄINEN

UUDENMAAN ALUETOIMISTO

Siltasaarencatu 4
00530 Helsinki

Lahden toimisto

Hämeenkatu 32
15140 Lahti

ITÄINEN

ITÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Kirkkokatu 1
70100 Kuopio

Joensuun toimisto

Torikatu 30
80100 Joensuu

Mikkelin toimisto

Vuorikatu 11 A 6
50100 Mikkeli

KESKI-SUOMEN ALUETOIMISTO

Yrjönkatu 30
40100 Jyväskylä

KYMEN ALUETOIMISTO

Kouvolankatu 18
45100 Kouvola

LÄNTINEN

HÄMEEN ALUETOIMISTO

Tampereen toimisto

Kihlmaninraitti 1 D
33100 Tampere

Hämeenlinnan toimisto

Birger Jaarlin katu 18 B
13100 Hämeenlinna

SATAKUNNAN ALUETOIMISTO

Liisankatu 18
28100 Pori

TURUN ALUETOIMISTO

Uudenmaankatu 6 a
20500 Turku

POHJOINEN

KAINUUN ALUETOIMISTO

Pohjolankatu 28 A
87100 Kajaani

LAPIN ALUETOIMISTO

Kemin toimisto

Keskuspuistokatu 50
94100 Kemi

Rovaniemen toimisto

Maakuntakatu 15
96100 Rovaniemi

OULUN ALUETOIMISTO

Rautatienkatu 40
90120 Oulu

POHJANMAAN ALUETOIMISTO

Pitkäkatu 43
65100 Vaasa

Rakennusalan työttömyyskassa

Siltasaarencatu 4,
PL 308, 00531 Helsinki
sähköposti: etunimi.sukunimi@rakennuskassa.fi
www.rakennuskassa.fi

Päiväraahakemusten postitusosoite:

Rakennusalan työttömyyskassa
PL 135, 70101 Kuopio

Palvelunumerot:

Työttömyyskassa 020 690 230
Takaisinperintä 020 690 250

Palveluajamme on toistaiseksi ma–pe klo 9.00–15.00

Palvelunumeroihin soittaminen maksaa lankapuhelimesta soitettaessa liittymäsopimuksen mukaisen paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta soitettaessa matkapuhelinmaksun verran.

eAsiointi

eAsioinnissa voit täyttää ansiopäiväraahakemuksesi ja liittää siihen tarvittavat selvitykset. Hakemuksesi kirjautuu saapuneeksi kassaan sen lähetettyäsi. eAsioinnissa voit myös tarkastella päivärahan hakemiseesi liittyviä asioita ja muokata liiton jäsenrekisterissä olevia henkilötietojasi.

JÄSENREKISTERI TIEDOTTAA

Jos olet työmarkkinatuella, opiskelemassa, sairaana, suorittamassa varusmiespalvelusta tai muuten oikeutettu jäsenmaksuvapauteen, toimita lähimpään aluetoimistoon tai ammattiosastosi jäsenasioidenhoitajalle oheinen allekirjoitettu ilmoitus jäsenmaksun vapautusta varten. Voit myös toimittaa vapaamerkinnät Rakennusliiton eAsiointipalvelun verkkopalvelun kautta. Kotisivu: www.rakennusliitto.fi etusivulta Jäsenyysasioiden kautta tai Työttömyyskassan sivuilta.

MEDLEMSREGISTRET INFORMERAR

Om du får arbetsmarknadsstöd, studerar, är sjuk, utför värnplikt eller annars är berättigad till befrielse från medlemsavgiften ska du fylla i bifogade blankett och lämna den på närmaste kretskontor eller till den person som har hand om medlemskapsärenden i din fackavdelning. Du kan också sända frianteckningarna via Byggnads e-tjänst. Förbundets hemsida: www.rakennusliitto.fi och gå till Jäsenyys eller via a-kassans sidor.

ILMOITUS JÄSENMAKSUN VAPAUTUSTA VARTEN

ANMÄLAN OM BEFRIELSE FRÅN MEDLEMSAVGIFT

Nimi / Namn _____ Hetu / Personbeteckning _____

Osoite (jos on muuttunut)/ Adress (om den har ändrats) _____

Puhelin /Telefon _____

Olen ollut ajalla / Jag har under tiden varit

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

____/____/20 - ____/____/20

TYÖTÖN (ei oikeutta ansiosidonnaiseen pvrahaan) / **ARBETSLÖS** (inte rätt till inkomstdagpenning)

SAIRAS / SJUK

OPISKELIJA / STUDERANDE

ASEVELVOLLINEN / VÄRNPLIKT

ÄITIYSLOMALLA / MODERSKAPSLEDIG

ISYYSLOMALLA / FADERSKAPSLEDIG

HOITOVAPAALLA / VÅRDLEDIG

OMAISHOITAJANA / NÄRSTÄENDEVÅRDARE

MUU SYY _____ / **ANNAN ORSAK** _____

Päiväys / Datum _____

Allekirjoitus / Underteckning _____

HOIDA VAPAAILMOITUKSET NELJÄNNEKVUOSITTAIN! (3kk:n jaksoissa, tammi–maaliskuu, huhti–kesäkuu, heinä–syyskuu, loka–joulukuu)
PALAUTA ILMOITUS JA PYYDETYT LIITTEET OSOITTEELLA: Rakennusliitto ry, PL 134, 70101 Kuopio.

SKÖT OM ANMÄL EN GÅNG PER KVARTAL! (3 månaders perioder, januari–mars, april–juni, juli–september, oktober–december)
RETURNERA ANMÄLAN SAMT BILAGORTILL: Byggnadsförbundet rf, PB 134,70101 Kuopio.

Rakennusalan työttömyyskassa tiedottaa: Muistilista työttömyyspäivärahan hakemiseen

Aktiivimalli

Aktiivimalli tiivistettynä: Työttömyysturvaa leikataan 4,65 prosentilla, jos työttömyysaikana ei ole vaadittavaa aktiivisuutta. Aktiivisuutta tarkastellaan 65 työttömyysturvan maksupäivän ajalta, ja mahdollinen alenema toteutetaan seuraavan 65 maksupäivän jaksolla. Lainsäätäjä velvoittaa työttömyyskassaa seuraamaan aktiivisuutta.

Aktiivisuusedellytys täyttyy, jos 65 maksupäivän aikana on

- palkkatyössä vähintään 18 tuntia
- 5 päivää työllistymistä edistävissä palvelussa
- saanut tuloa yritystoiminnasta vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloehdoton luettavasta työtulosta (2018: 241,04 euroa)

Ensimmäinen tarkastelujakso alkaa ensimmäisestä maksetusta päivärahapäivästä, joten ensimmäinen mahdollinen alenema voi tulla, kun on maksettu 65 päivää. Samalla alkaa uusi 65 päivän tarkastelujakso.

Tarkastelujakso alkaa alusta myös silloin, kun työssäoloehto täyttyy tai työllistymisen takia etuutta ei makseta. Samalla päiväraha palautuu normaalitasolle, vaikka sitä olisi edellisellä tarkastelujaksolla maksettu alennettuna.

Aktiivisuutta ei seurata, jos

- sinulle maksetaan työkyvyttömyyden tai vamman perusteella myönnettävää etuutta
  - toimit omais- tai perhehoitajana
  - odotat työkyvyttömyyseläkepäätöstä eläkeyhtiöstä
  - yhdenjaksoinen työttömyyspäivärahan saantisi kokoaikaisen lomautuksen tai lyhennetyin työviikon perusteella kestää alle 65 maksupäivää
- Huomioithan että kassalla tulee olla vapautusta varten dokumentaatio vapautuksen syystä.

Ostavastuu

Ostavastuu-aika on 5 päivää. Omavastuuta ei kuitenkaan aseteta edelleenkään kuin kerran vuodessa eli jos työssäoloehto täyttyy vuoden sisällä, ei tule uutta 5 päivän omavastuu-aikaa.

Liikkuvuusavustus

Vuonna 2018 alkavaan työsuhteeseen liikkuvuusavustusta voi hakea myös jälkikäteen, mutta viimeistään 3 kuukauden kuluttua työsuhteen alkupäivästä. Lakimuutoksen myötä liikkuvuusavustus voidaan myöntää myös työhön liittyvän koulutuksen ajalle, jos koulutukseen osallistuminen on edellytyksenä työsuhteen alkamiselle ja muut liik-

kuvuusavustuksen saamisen ehdot täyttyvät. Liikkuvuusavustusta voi saada myös osa-aikatyöhön, jossa työtunteja on vähemmän kuin 18 viikossa. Osa-aikatyön aikana liikkuvuusavustusta maksetaan vain työpäiville.

Liikkuvuusavustusta on mahdollista myöntää korotettuna. Lapsikorotus myönnetään kuten työttömyysturvassa. Lisäksi liikkuvuusavustukseen voi saada erillisen korotusosan, jos työmatka on yli 200 kilometriä. Ilman korotusta liikkuvuusavustus on suuruudeltaan peruspäivärahan suuruinen eli 32,40€/pv. Liikkuvuusavustus on verotettavaa tuloa.

Ansiopäivärahan saajille liikkuvuusavustuksen maksaa työttömyyskassa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea saaville Kela.

Yritystoiminta

Vuonna 2018 työttömän työnhakijan aloittaman yritystoiminnan päätoimisuutta ei tutkita ensimmäisen 4 kuukauden aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että 4 ensimmäistä yrittäjäkuukautta voi saada ansiopäivärahaa riippumatta yritystoiminnan luonteesta. Yritystulo sovitellaan, ja yritystoiminnan aloittamisesta tulee aina ilmoittaa TE-toimistoon heti sen alkaessa. ■

Byggbranschens arbetslöshetskassa informerar Minneslista för hur du ansöker om arbetslöshetsdagpenning

Aktiveringsmodellen

Aktiveringsmodellen i sammandrag: Arbetslöshetsskyddet skärs ner med 4,65 procent, om du under den tid du är arbetslös inte uppvisar den aktivitet som krävs. Aktiviteten granskas för en period på 65 betalningsdagar och den eventuella sänkningen genomförs under följande 65 dagars period. Lagstiftaren förpliktar arbetslöshetskassan att följa med aktiviteten.

Kravet på aktivitet uppfylls om du under 65 betalningsdagar har

- varit i lönearbete i minst 18 timmar
- varit i sysselsättningsfrämjande tjänst i 5 dagar
- fått inkomst från företagarkerksamhet till ett belopp som utgör minst 23 procent av den arbetsinkomst som räknas in i företagarens arbetsvillkor (2018: 241,04 euro)

Den första granskningsperioden börjar första dagen då dagpenning har betalats ut, så den första möjliga sänkningen kan komma, när du fått dagpenning i 65 dagar. Samtidigt börjar en ny granskningsperiod på 65 dagar.

Granskningsperioden börjar på nytt också då arbetsvillkoret uppfylls eller då förmån inte betalas för att du har fått arbete. Samtidigt återgår dagpenningen till normal nivå, även om den har betalats sänkt under föregående granskningsperiod.

Aktiviteten följs inte om

- du får förmån på grund av invaliditet eller skada
- du fungerar som närstående- eller familjevårdare
- du väntar på beslut om invalidpension från pensionsbolag
- utbetalningen av dagpenning till dig räcker under 65 dagar på grund av permittering eller förkortad arbetsvecka

Märk att du ska skicka in dokumentation på orsaken till befrielsen till arbetslöshetskassan.

Självrisk

Självrisktiden är 5 dagar. Självrisktiden räknas fortfarande inte mer än en gång om året dvs. om arbetsvillkoret uppfylls under året, blir det ingen ny 5 dagar lång självrisktid.

Rörlighetsunderstöd

Man kan också i efterhand ansöka om rörlighetsunderstöd för en anställning som börjar under år 2018, men det ska ske senast inom 3 månader från att anställningen började. En lagändring gör det möjligt att ansöka om rörlighetsunderstöd också för utbildning som hör till arbetet, om utbildningen är en förutsättning för att anställningen ska börja och övriga villkor för att få rörlighets-

understöd uppfylls. Man kan också för rörlighetsunderstöd för deltidsarbete, om man har minst 18 arbetstimmar per vecka. Under tiden med deltidsarbete betalas rörlighetsunderstödet bara för arbetsdagar.

Det är möjligt att bevilja förhöjt rörlighetsunderstöd. Barnförhöjningen beviljas på samma sätt som inom arbetslöshetsskyddet. Dessutom kan man få en särskild förhöjningsdel till rörlighetsunderstödet, om arbetsresan är över 200 kilometer. Utan förhöjning är rörlighetsunderstödet lika stort som grunddagpenningen, dvs. 32,40 €/dag. Rörlighetsunderstödet är beskattningsbar inkomst.

Arbetslöshetskassan betalar rörlighetsunderstödet till dem som får inkomstdagpenning, FPA betalar det till dem som får grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd.

Företagskerksamhet

Man undersöker inte om företagandet är en huvudsyssla under de första 4 månaderna då en arbetslös arbetssökande startar företagskerksamhet under 2018. I praktiken innebär detta att du under de första 4 månaderna som företagare kan få inkomstdagpenning oberoende av karaktären på företagskerksamheten. Företagarinkomsten jämkas, och du ska alltid informera TE-centralen om att du inlett företagskerksamhet genast då den börjar. ■

Mainettaan paremmat roskakalat

Kyllästyttääkö norjalainen lohi? Haluaisitko syödä kasvatetun tuontikalan sijaan enemmän läheltä pyydettyä eväkästä? Vaikka pitkään roskakaloina pidettyjen kotimaisten särkikalajien arvostus on viime vuosina noussut, monen markettin tiskiltä niitä löytyy harvoin. Onneksi suuntaus on kohti parempaa. Tartu nyt roskakalaan!

Kalansyönti on perinteisesti ollut kiinteä osa suomalaista elämäntapaa. Ulkomaillakin meidät tunnetaan innokkaana kalakansana, vaikkei imago enää pidä niin paikkaansa.

Yhä useampi suomalainen ostaa nykyään kalansa valmiiksi fileoituna. Kalastus- ja perkaamistaitomme ovat heikentyneet. Tiskit ja pakastealtaat pursuavat Norjan lohta.

Samalla olemme vieraantuneet omista särkikalais- tamme: säynävästä, särjestä, lahnasta, suutarista ja sorvasta. Ruokapöytiemme sijaan nämä kalat päätyvät pitkälti tuotantoeläinten rehuksi.

Aikamoista tuhlailua, koska kaikista saa valmistet- tua maukasta ruokaa. Moni tänä päivänä vieroksumis- tamme roskakaloista onkin aikoinaan ollut oivaa apet- ta kansalle.

Järvestä lautaselle

Järvikalajien käyttöä puoltaa useampi seikka. Jo pelkäs- tään lohien hinnan nousu on saanut monet meistä etsi- mään vaihtoehtoja. Kotimaista järvikalaa saa usein ilah- duttavan edullisesti.

Tai jos liha tuntuu näin kesäkuumalla raskaalta, mut- ta uusproteiinit epäilyttävät ja lohi tympii, roskakaloiksi parjatut järvikalamme taipuvat ruotoisuudesta huoli- matta moneen. Särki sopii niin savustuspuussiin, tuliseen marinadiin kuin suolasäilykkeeksikin. Pienistä järvi- kaloista taas valmistuu kesäinen herkku käden käänteessä, kun kypsennät ne uunissa. Kuumassa öljyssä ruodotkin

pehmenevät. Kaloja haudutetaan 120-asteisessa uunissa 2–5 tuntia ruotojen paksuudesta riippuen.

Pikkukalat sopivat mainiosti myös kalapyöryköiksi, sillä tasaiseksi sekoitetussa kalamassassa ruodot eivät tunnu. Sen sijaan suosittuun sushiin tai cevicheen järvi- kaloja ei saa käyttää sellaisinaan lapamatoriskin vuoksi. Muista siis pakastaa ne ensin vuorokaudeksi!

Fiksu suosii kotimaista

Mikäli onkiminen on kesän suosikkiajanvietettäsi, näin helteisinä aikoina matojen etsintä ongenkoukkuun voi olla tavallista työläämpää. Särkikalat tarttuvat onneksi tai- kinasyöttiin.

Jos et itse narraa kalaa, voit tukea järviemme hyvin- vointia sillä, mitä lautasellesi valitset. Särkikalastus on ekologisesti kestävä toimintaa: se pitää järviemme kala- kannat monipuolisina ja vähentää luonnostaan runsasra- vinteisten järvien rehevöitymistä entisestään, koska juu- ri särjet pärjäävät kalalajeista parhaiten huonohappisis- sa vesissä.

Valitsemalla kotimaista järvikalaa tuet myös paikal- lista yrittäjyyttä. Kalastajan ammatti alkaa olla yhtä ka- toavaa kansanperinnettä kuin maineemme kalaa popsi- vana kansana.

Meillä on kuitenkin liki 200 000 järveä, joista mon- et ovat väärällään puhdasta ja terveellistä kalaa. Kun seuraavan kerran mielit lautasellesi jotakin maukasta ja mukavan hintaista, kokeile näitä hyljeksittyjä järviemme helmiä. Saatat yllättyä positiivisesti. ■

Thai-kalapihvit (4:lle)

- 500–600 g särkifileitä (tai muuta järvikalaa)
- 2 valkosipulinkynttä
- 3–4 rkl (valmiina myytävää) punaista currytahnaa
- 1 iso kananmuna
- 3 rkl thaimaalaista nam pla -kalakastiketta (voi korvata soijakastikkeella)
- 2 rkl riisi- tai korppujauhoa + hiukan jauhottamiseen
- 100 g vihreitä papuja
- 1 rkl limetinlehtiä (tai 2 rkl silputtua minttua tai thai- basilikaa)
- rypsiöljyä paistamiseen
- sweet chili -kastiketta
- kurkkua

Paloittele kalafileet. Kuori ja silp- pua valkosipuli. Laita kala, valko- sipuli ja currytahna tehosekoitti- meen tai monitoimikoneeseen ja anna koneen käydä, kunnes massa on tasaista.

Siirrä seos kulhoon ja riko jouk- koon muna. Lisää kalakastike ja jauhot. Vaivaa taikina tasaiseksi massaksi. Jauhota kätesi, jos tun- tuu siltä, että massa tarttuu niihin kiinni.

Pilko pavut, silppua limetinlehdet ja lisää kulhoon. Vaivaa taikina tasaiseksi massaksi.

Jauhota leikkuualusta ja kätesi kevyesti. Pyörittele seoksesta 16–20 palleroa ja litistä ne alus- taan vasten sentin-parin paksui- siksi pihveiksi.

Kuumenna öljy kattilassa ja friteeraa pihvit muutamassa erässä, 3–4 minuuttia kummalta- kin puolelta. Varo friteeraamasta liikaa!

Valuta kypsät pihvit talouspape- rin päällä ja tarjoa lämpiminä chilikastikkeen ja kurkun kera.

Särkikalajoja on niin niukasti tarjolla, että kuvaan mahtuu muitakin kaloja. Kuva: Karl Huttunen

Jee, meillä on seksihelle!

Paitsi että siinä missä kesälomalaiset voivat vaikka kirjaimellisesti nautiskella moisista helteistä, on urheiden kesähessujen ja kesälomaruletissa hävinneiden vakkareiden arkitodellisuudesta erotiikka kaukana. Kun lämpötila huputetuilla telineillä hiipii yli 40 asteen ja päivän ainoa tuulenvire hyväilee pressuja juuri ennen aamu-seitsemää, valuvat hikinorot selkää pitkin jo ihan vain paikoillaan seistessä.

Läkähdyttäviä olosuhteita ei helpota kinttuihin kiinni liimaantuvat työhousut, jotka päivän päätyttyä saa riisuttua ainoastaan sorkkarautaa apuna käyttäen. Kypäräkin tuntuu päässä normaalia painavammalta. Loppupäivästä sitä tuntee jo raahaavansa ylimääräistä lanttua mukanaan.

Vaan vielä mitä, työmaan aikataulut eivät keleşä katso! Kohonneenkin lämpötilan sallimissa olosuhteissa olisi töitä saatava joutuisasti eteenpäin, joten hihat tahi hihatomat on laitettava heilumaan helteestä huolimatta. Telinehissin yllättävän irtisanoutumisen johdosta on rangat, levyt sun muut himmelit saatava kerroksiin vaikka sitten apostolinkyydillä.

Lisää hikikarpaloita rapparin ohimoille takaa kuuman kelin ansiosta koneeseen kesken ruiskutuksen lamaanut laasti. Kun ennätyshelteet painavat päälle Lappia myöten ja sydän hakkaa raivokkaasti jo hetkellisestä rehkimisestä, on tiivis ja huolehtiva työyhteisö yhtä tarpeellinen ja tervetullut kuin pulahdus viileään järviveteen. Sellaiset työkaverit, jotka pitävät huolta toisistaan ja muistuttavat sitä hurjintakin työnarkomaania riittävien juoma- ja huilitaukojen jaksottamisesta. Ehtihän sen seinän pilata sitten myöhemminkin.

Edellisessä Rakentajan numerossa oli erinomainen tietoisuus helteisissä olosuhteissa työskentelystä, mistä tärkeimpänä kannattaa muistaa riittävä nesteytys ja tauotus. Kun lämpötila työpaikalla on jatkuvasti tuskastuttavan korkealla, on unohdettava tiukat määräykset perinteisistä kahvitauoista ja keskityttävä sekä omaan että kaverien hyvinvointiin, joka kuumilla keleillä on äärimmäisen altis uupumiselle ja kuivumiselle, ja siten myös lisää tapaturmariskiä työmaalla. Yksin työskennellessä tulee herkästi keskittyneeksi vain omaan työsuoritukseensa ja kireisiin aikatauluihin, mutta tiheimmän tauotuksen takia hieman viivästyvä työmaa on kuitenkin parempi vaihtoehto kuin lasarettiin päätyminen lämpöhalvauksen vuoksi.

Iltapäivälehdet maalaavat piruja seinille tituleeraten heinäkuun polttavia keleşä helleinfernoksi. Jonkinlaisesta maailmanlopun meiningistä kieltämättä kielii se, että jopa operoivan rakennusliikkeen toimitusjohtaja soittelee huolissaan, että onhan työmaalla muistettu pitää tarpeeksi taukoja. Sosiaalitulojen viileydessä viihtyvän rakentajan ei siis voida katsoa olevan laiska, vaan pikemminkin tunnollinen työntekijä, joka ymmärtää levon merkityksen kokonaisuutena suunniteltaessa.

Ja kun töissä ei revi itseään aivan uuvuksiin asti, saattaa sitä jaksaa nauttia hieman kesästäkin työpäivän jälkeen. Ehdotankin siis vähintään henkistä mitalia kaikille niille, jotka malttavat tehdä työt tänä(kin) kesänä rauhallisesti, huolellisesti sekä itseään ja muita vaarantamatta.

P.S. Allekirjoittanut kesähessu kiittää kaikkia kuluneen kesän työkavereita. Oli ilo hikoilla yhdessä ja tehdä vähän töitäkin siinä sivussa. ■

Mette Nissinen
Rovaniemi

Osallistu Rakentajan valokuvauskilpailuun

Rakentajan arki

Monta tekijää, yhteinen päämäärä

Rakentajat eivät enää mahdu yhteen ja samaan muottiin. Kuten rakennuksetkin, koostuu työmaan porukka erilaisista osasista, jotka sopivat hyvin yhteen. Jokaisen panosta tarvitaan, jotta työ saadaan valmiiksi.

Miten erilaiset tekijät solahtavat paikalleen työmaallasi? Kuinka saumattomasti yhteistyö pelaa mestalla? Näytä se meille ja työkavereillesi valokuvien avulla. Lähetä kuvasi Google Drive -kuvapalvelun kautta ja osallistu Rakennusliiton valokuvauskilpailuun.

PALKINNOT:

Voittaja ja kaksi muuta palkitaan Verkkokauppa.com lahjakorteilla.

1. palkinto 500 euron lahjakortti
2. palkinto 300 euron lahjakortti
3. palkinto 100 euron lahjakortti

TOIMI NÄIN:

Luo itsellesi Google Drive -kansio. Lataa sinne kuvasi ja yhteystietosi, josta selviää myös jäsennumerosi, tekstitiedostona. RTF- ja Word-tekstitiedostot ovat lukukelpoisia. Lähetä kansion jakolinkki sähköpostitse osoitteeseen rakentajan.arki@rakennusliitto.fi.

Painokelpoisilla valokuvilla on parempi mahdollisuus voittaa pääpalkinto. Eli korkea resoluutio ja iso tiedostokoko ovat valttia.

Lisätietoja kilpailusta saa edellä mainitusta sähköpostiosoitteesta.

SÄÄNNÖT:

Kilpailuaika jatkuu **26.8.2019 asti**, mutta odotamme kuviasi koko kisan ajan.

Järjestäjillä on oikeus julkaista palkittuja kuvia lehdissään ja internet-sivuillaan sekä kilpailukuvista järjestettävissä näyttelyissä. Voittajakuvia voidaan esitellä ilman erillistä korvausta myös muissa tiedotusvälineissä sekä Rakennusliiton muissa julkaisuissa

sekä sosiaalisessa mediassa (esimerkiksi Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa). Palkitsemattomia kuvia järjestäjä voi käyttää 65 euron korvausta vastaan.

Kilpailun tulokset julkaistaan vuoden 2019 elokuun Rakentajassa sekä Rakennusliiton internetsivuilla, Facebookissa sekä Instagramissa.

Rakentaja-lehti julkaisee mielenkiintoisia otoksia pitkin kilpailukautta. Julkaistuista kuvista maksetaan erillinen palkkio. Samalla kerrotaan millaisia valokuvia kaipaamme lisää kisaan.

Kilpailun toteuttavat Rakentaja-lehti ja Rakennusliitto. Kilpailuun voivat osallistua Rakennusliiton jäsenet.